SUH

Zagreb
studeni 2014.
Godina XX.
Cijena 5 kn
ISSN 1331-3703

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske Broj 215

Uvodna riječ

Priča o činovniku, diskriminaciji starijih i vozačkim dozvolama

Što se to zbrkalo u glavama činovnika? Kad pišu zakone, ne gledaju što i zašto ubacuju, već kako im puhne ili padne na pamet. Tako jednim zakonom produžuju radni vijek na 67 godina, a drugim zakonom dobnu granicu za produljenje vozačke dozvole sa 80 spuste na 65 godina života. Zamislimo tako uglednog liječnika koji prema slovu jednog zakona može raditi delikatne operacije i još biti nagrađen bonusom za rad preko 65-te godine života, ali nakon što navrši 65 godina, drugi zakon kaže da on više nije sposoban za vožnju te to mora dokazivati godišnjim zdravstvenim pregledima i za to uredno plaćati. Liječnik iz ove priče vjerojatno radi i ima novaca, a što s prosječnim umirovljenikom koji s prosječnom mirovinom od 2.260 kn treba keširati 400 kn godišnje?

Jesu li stariji od 65 godina rizičniji vozači od onih s manje od te dobi? Statistika MUP-a pokazuje da vozači 65+ ne pripadaju najrizičnijim skupinama u prometu, već su to mladi vozači. Stariji od 65 godina sudjeluju u samo 8,5 posto prometnih nesreća. Pa što je onda razlogom takvoj izmjeni Zakona o sigurnosti u prometu, koju je ovog ljeta donio Hrvatski sabor po hitnom postupku?

Neki je činovnik to ovako obrazložio: „Nelogično je da od prvog ishođenja vozačke dozvole i uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, ako nema ograničenja, vozač do duboke starosti ne mora prilagati zdravstveno uvjerenje, iako je s protekom godina zdravstveno stanje osoba podložno promjenama.“ A što ako je netko postao nesposoban za vožnju i prije 65. godine života? Takvi po slovu ovog zakona nisu zdravi i sposobni. Ali čim navrše 65 godina, zakon kaže da su bolesni.

Što je to nego li diskriminacija starijih osoba temeljem dobi? Zato je SUH podnio prijavu diskriminacije Uredu pučke pravobraniteljice, ali i zatražio da se ova zakonska izmjena stavi hitno na dnevni red Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe. Očekuje se i da će HSU pokrenuti pitanje izmjena u Saboru. Naposljetku, ovaj će se zakon izmijeniti, ali ne i retroaktivno, pa nitko neće vratiti novac starijima od 65 godina koji od ljeta moraju obavljati nepotrebne zdravstvene preglede.

Najsmješnije je što je taj neki činovnik stavio da je riječ o usklađivanju s europskom direktivom i praksom, a maksimalne dobne granice u direktivi nema, a niti u većini europskih zemalja. Riječ je, budimo precizni, o Provedbenoj direktivi 2014/37/EU od 27. veljače 2014. o izmjeni Direktive Vijeća 91/671/EEZ u pogledu obavezne uporabe sigurnosnih pojaseva i sustava sigurnosnog vezivanja djece u vozilima. Objavljena je i na hrvatskom pa je teško pravdati činovničku grešku nepoznavanjem jezika.

U pravilu o zdravstvenoj sposobnosti za vožnju prosuđuju obiteljski liječnici - neovisno o dobi, pa bi tako trebalo biti i kod nas. Dotični činovnik misli drukčije. I neće zbog svoje diskriminatorne „brige” biti kažnjen radi stvaranja suvišnih troškova dvostrukih izmjena zakona, niti će izgubiti radno mjesto.

Prilozi: info HZMO | O SIROMAŠTVU I STARIJIM OSOBAMA | HRVATSKA UKIDA MIROVINSKI STUP MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI? | PO NOVAC ZA ALIMENTACIJU KOD BAKE I DJEDA | VODIČ HZZO

SOLIDARNO NA PROSVJEDU U RIMU

Rad - ponos - jednakost

Na trgu je bilo mjesta samo za milijun osoba, pa su neki morali stajati u sporednim ulicama!

Predstavnici Sindikata umirovljenika Hrvatske iz Istre sudjelovali su na prosvjednom sindikalnom skupu u Rimu 25. listopada o.g., koji je okupio milijun i tri stotine tisuća radnika, umirovljenika, studenata. Za sudionike prosvjednog skupa, on je započeo dan ranije, kada su se u cijeloj Italiji pokrenule grupe prosvjednika u 2.500 autobusa, jedanaest izvanrednih vlakova i dva broda. Prvi cilj bio je do subote u devet sati stići u Rim.

Na velikoj i veličanstvenoj prosvjednoj manifestaciji najveće talijanske sindikalne središnjice CGIL zahtijevale su se promjene u Italiji pod parolom „Rad - ponos - jednakost". Kolona prosvjednika krenula je iz dva pravca, a cilj je bio trg St. Giovanni , gdje su održani govori. Zbog prevelikog broja prosvjednika, dio ih se morao zaustaviti na rubu trga, jer je na trgu bilo mjesta za samo milijun osoba. Svi su s nestrpljenjem očekivali govor generalne tajnice CGIL-a Susanne Camusso.

Nas četvorica iz SUH-a došli smo na poziv SPI - talijanskog sindikata umirovljenika za Trst. Putovali smo s kolegama iz Trsta, Gorice i Monfalconea i kretali se u koloni odmah iza nositelja zastava. Svi smo bili posebno obučeni za tu priliku i opremljeni zviždaljkama.

Treba posebno naglasiti kako je takva ogromna manifestacija prošla bez problema i nijednog incidenta, ali su s druge strane sudionici prosvjeda pokazali veliku ogorčenost stanjem u državi i iskazali veliku borbenost u želji da pridonesu boljem životu cijelog društva, svoje zemlje Italije, ali i susjednih zemalja, cijele Europe.

Za sve članove CGIL bila je to demonstracija velike snage njihove sindikalne centrale, koje polovicu čine članovi SPI-a, umirovljenici. Za nas je to bila i demonstracija važnosti koju nam pridaju talijanske sindikalne kolege, ali i naše solidarnosti.

Manifestacija se obraćala vladi zahtjevom da modelira reforme na području rada u kojima nije predviđena nikakva beneficija za umirovljenike. Manifestacija je isto tako tražila od vlade da prije no što usvoji reforme, započne pregovore sa sindikatom. Poručili su kako odluka Vlade da ne pregovara sa sindikatom može donijeti ogromne štete Italiji.

Bilo je i nekoliko govornika koji su govorili o recesiji i teškoj situaciji radništva. Nisu nedostajali ni trenuci kada se masa rasplakala, posebno u trenutku kada je nastupio orkestar od sto osamdeset osoba iz opere u Rimu, kojima je prije nekoliko dana uručen otkaz.

Sindikalna čelnica Camusso u svom završnom govoru posebno je naglasila da bez rada nema prosperiteta, jer upravo u radu leži budućnost Italije. Po njenim riječima ne možemo ići u progres stalno smanjujući prava radnika i umirovljenika. Pravda i jednakost nisu riječi prošlosti, već je to put u bolju budućnost. Camusso je predložila i pravedniju poreznu politiku.

CGIL je spreman nastaviti borbu protiv svoje vlade uz odluku da organiziraju i generalni višemilijunski prosvjed zajedno sa svim sindikatima u Italiji. (Aldo Jurcan)

KOORDINACIJA UMIROVLJENIKA I UMIROVLJENIČKIH ZAJEDNICA HRVATSKE

Prihvaćena inicijativa za izmjene Zakona o doprinosima

Na 39. sjednici Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica, održanoj 19. listopada o.g., usvojena je Inicijativa SUH-a za izmjene Zakona o doprinosima, da se stopa doprinosa te je proslijeđena na Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe. Valja podsjetiti da se u inicijativi traži da se doprinos na temelju generacijske solidarnosti za sve osiguranike obračunava po stopi od 20 posto, a što znači da drugi stup mirovinskog osiguranja postaje dobrovoljan, kao u većini europskih zemalja. U inicijativi se traži i da se ukine dodatni zdravstveni doprinos od jedan i tri posto za umirovljenike, jer su od njega već oslobođeni neke kategorije branitelja, kao i obveznici plaćanja 1 posto; zatim da se teret doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje pravično podijeli na radnike i poslodavce, kako je predviđeno Konvencijom br. 102 MOR-a, te sukladno europskoj praksi. Najposlije, traži se da se uvede automatizam kojim će najniža mjesečna osnovica za mirovinski doprinos biti jednaka visini minimalne bruto plaće, te da se ukine kategorija najviše mjesečne osnovice za plaćanje mirovinskog doprinosa.

Na sjednici je raspravljano i o Zakonu o sigurnosti u prometu, te je zatraženo od Nacionalnog vijeća da tu točku stavi na dnevni red, kao i da HSU pokrene izmjene propisa kojim se obvezuje sve starije od 65 godina da pri obnovi vozačke dozvole idu na obvezni zdravstveni pregled. Koordinacija je ponovila kako je riječ o diskriminaciji starijih. Većina članova Koordinacije prihvatila je i inicijativu umirovljenika MUP-a da se pokrene izmjena Ustava kako bi se mirovina zaštitila kao imovinsko pravo. Predstavnici SUH-a nisu glasali za takve nekonkretne izmjene, kojima se možebitno dovodi u pitanje sustav međugeneracijske solidarnosti, a k tome nisu ni šire raspravljene i razrađene. Usvojen je i program rada Koordinacije s korekcijama i dopunama usvojenima na sjednici.

HRVATSKA UKIDA MIROVINSKI STUP MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI?

Kako je premijer ukrao Božić

Piše: Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a

Zašto je u fokusu ovog broja Glasila SUH-a 11. redovna i izvještajna skupština Hrvatske stranke umirovljenika, održana 29. listopada u Zagrebu? Nije sporno da Sindikat umirovljenika Hrvatske surađuje sa HSU-om i cijeni napore te koalicijske stranke na vlasti u obrani umirovljeničkih prava, no to nije dovoljan razlog da se njihova redovna skupština smjesti u fokus pažnje.

Zanimljivo je uočiti kako je ta skupština od sporadične medijske teme postala ekskluzivnom te zauzela naslovne stranice novina i portala i ušla u udarne radio i televizijske vijesti. I pritom gotovo nitko nije spomenuo ni riječi iz izjave nazočnog predsjednika Republike Ive Josipovića, koji je zahvalio na potpori te stranke njegovoj kandidaturi za novi predsjednički mandat te poželio HSU-u ostvarenje zadanih ciljeva jer su to i zajednički ciljevi. "Nema društva koje može prosperirati, a da nije utemeljeno na pravdi", rekao je Josipović i dodao kako oni koji su svoj život utkali u sve nas, moraju imati dovoljno prihoda za starost". Lijepa i odmjerena poruka, s poštovanjem spram starijih. Sličnu je poruku uputio i predsjednik HSU Silvano Hrelja kako je „snažno uvjerenje HSU-a da svi naši umirovljenici za brojne godine svog poštenog i teškog rada zaslužuju dostojanstven život u mirovini".

Okidač - poruka SUH-a

Da nije bilo istupa Milana Tomičića koji je protokolarnom zabunom pozvan da prije premijera Zorana Milanovića pročita poruku Sindikata umirovljenika Hrvatske, ne bi bilo ove medijske priče, jer bi izostao - okidač. U poruci SUH-a, bez ikakvih političkih kalkulacija i u duhu stajališta koja se promiču već godinama, navedeno je sljedeće: „**Ono što glasno zagovaramo je borba za očuvanje javnog, prvog stupa međugeneracijske solidarnosti i vraćanje drugog obvezatnog stupa kapitalizirane štednje u prvi stup. Zagovaramo zapadnoeuropski model tzv. profesionalne mirovinske štednje, a ne neoliberalni model međunarodnih financijskih institucija skrojen za bivše socijalističke i diktatorske režime. A na prvome mjestu zagovaramo borbu protiv siromašenja umirovljenika i za dostojanstvo starijih osoba.**"

To je poruka SUH-a koju sve rjeđe uspijevamo odaslati u javnost, jer su mediji postali ili glasnogovornici vladine politike ili su pod utjecajem svojih financijera, najčešće banaka i velikih korporacija. To je poruka zbog koje je premijer dobio „napad" istine i izgovorio ono što u razumnom stanju političar, koji bi htio računati na 1,3 milijuna glasova umirovljenika na sljedećim izborima, ne bi trebao izgovoriti.

Generacijska solidarnost - kaput!

Pa što je to rekao Milanović što je izazvalo interes medija? Stao je za mikrofon i nabrijano objasnio neukim i neupućenim „staricama i starcima" iz HSU-a: **„Generacijska solidarnost se na primjeru vaše generacije igra zadnji puta u novijoj povijesti ove zemlje, a nakon toga dolaze nova pravila pa za svoju mirovinu i za mirovinu mojih vršnjaka i mlađih od mene morat ćemo zaraditi na neki drugi način**". I još je rekao **kako „sustav drugog mirovinskog stupa, tzv. kapitalizirane štednje, ne bi nazvao neoliberalnim eksperimentom, te da ako u određenoj mjeri to i jest, treba pustiti da o tome odluči generacija koje se to tiče"**. Alternativa je, ocijenio je, da se sve prebaci u prvi stup i da za 30 godina, kada bude još više starijih građana, više nema za mirovine.

Prvo, šokantno je da premijer sebi dopušta u maniri izbornika nogometne reprezentacije zastrašivati radnike i umirovljenike dubinskom i kompletnom promjenom mirovinskog sustava i to kao da propovijeda - sa šanka! Eto, uz gemišt im poručuje kako će ukinuti mirovinski sustav međugeneracijske solidarnosti, jer se njemu tako čini, jer on piše „noviju povijest ove zemlje"... Takvu količinu bahatosti je vrlo teško razumjeti, pa i u slučaju da vam je dotični premijer zapravo (bio) simpatičan.

Nostradamus s Markovog trga

Drugo, neshvatljivo je kako **premijer preuzima ulogu babe gatare pa iz svoje kristalne kugle čita što će biti za 30 godina, a k tome u nostradamusovskoj maniri vidi samo katastrofične događaje** i prijeti kako, ako se štednja iz drugog mirovinskog stupa prebaci u prvi stup, neće biti za mirovine. To što su baš to učinile Poljska, Slovačka i Mađarska, a njegov omiljeni model drugog stupa odbile primijeniti Češka i Slovenija, nije ga briga. Mogao bi ih časkom sve izvrijeđati, kao što je u siječnju ove godine, upitan o mogućnosti ukidanja postojećeg modela drugog mirovinskog stupa, odgovorio: „Ono što su napravili Mađari - nikad!". Hoće li uslijediti nastavak u stilu: „Ono što je napravio Donald Tusk (tada poljski premijer, a sada predsjednik Europskog vijeća) - nikad!" ?

Treće i najgore što je Milanović rekao na tome skupu, a bilo bi bolje da nije, način je kako je komentirao tezu SUH-a da je drugi mirovinski stup neoliberalni eksperiment. Naime, rekao je da to "nije neoliberalni eksperiment, a ako i jest, **treba pustiti da o tome odluči generacija koje se to tiče!**"

Prestrašno kako premijer jedne zemlje javno dokida pravo ijednoj generaciji da sudjeluje u odlučivanju o državnim politikama. To je **neupitna diskriminacija temeljem dobi**, u ovom slučaju starijih osoba, kojima čelni čovjek izvršne vlasti poručuje kako će o drugom mirovinskom stupu kapitalizirane štednje odlučivati - generacija koje se to tiče?! SUH ozbiljno razmišlja o pokretanju prijave premijera za diskriminaciju temeljem dobi, te diranje u jedno od ustavnih građanskih prava i sloboda - pravo odlučivanja. Neće valjda premijer uskoro uvesti pravila da o porodiljskom dopustu mogu raspravljati samo žene-majke, o programima u vrtićima trogodišnjaci, a o puževim kućicama samo puževi.

Tako je prošla redovita skupština jedne male koalicijske stranke na kojoj je gost „ukrao Božić". A svi su se nastavili smješkati u ime 1,3 milijuna umirovljenika kojima je Grinch* ukrao pravo na odlučivanje. (*Grincha, koji živi na planini daleko od ljudi, u filmu „Kako je Grinch ukrao Božić" ovjekovječio je glumac Jim Carrey).*

PLUS I MINUS

Što je/nije realizirano iz Kukuriku „Plana-21“?

Željko Šemper, zastupnik Hrvatske stranke umirovljenika, izradio je pregled ostvarenih planova i obećanja iz „Plana-21“ Kukuriku koalicije, te ga prezentirao na ovogodišnjoj skupštini svoje stranke. Slažemo se i ne slažemo, no, ipak prvo pogledajmo što piše u Planu:

Što je obećano?

- Treba otkloniti tri glavna problema - za nove mirovine urediti održiviji i pravedniji sustav ostvarivanja mirovinskih prava, za stare mirovine osigurati održiv sustav usklađivanja i optimalan odnos ostvarivanja mirovina iz prvog stupa te jasno razlikovati mirovinska prava iz mirovinskoga sustava od prava utvrđenih posebnim zakonima.
- Dinamika unapređenja mirovinskoga sustava bit će najpovezanija s dinamikom ostvarivanja ukupnoga gospodarskoga programa, rastom gospodarskih aktivnosti i rastom zaposlenosti.
- Ukinut će se sadašnji sustav povlaštenih mirovina za saborske zastupnike, članove Vlade i suce Ustavnoga suda.
- Odgovorit će se i na pitanja vezana uz financiranje mirovina, kao i na pitanja vezana uz sve izraženije zahtjeve prema individualizaciji mirovina s jedne strane, te održavanju potrebne razine solidarnosti i primjerene visine mirovina s druge.
- Postojeća razina mirovina neće se smanjivati, a provodit će se odgovarajući održivi sustav usklađivanja visine mirovina s inflacijom i troškovima života.
- Osobito pažljivo razmotrit ćemo prilagodbe nekih parametara mirovinskog sustava, u prvom redu mirovinske dobi i mirovinskoga staža, promičući vrijednost punog radnog staža i za muškarce i za žene.
- Zauzet ćemo se za institucionalizaciju fleksibilnog odlaska u starosnu mirovinu, nagrađujući dulji radni staž od punog staža te primjerenije rješavati penalizaciju pri prijevremenom odlasku u mirovinu vezano uz puni radni staž.
- Mirovinski sustav mora biti pravedan i održiv, ali i osjetljiv na spolne razlike. Zato ćemo razmotriti mogućnosti fleksibilnijeg odlaska u mirovinu, posebno radno opterećenih žena.
- Cilj nam je postupno povećavati iznos prosječne mirovine u odnosu na iznos prosječne plaće.
- Zauzet ćemo se za uspostavu tzv. nultog potpornog stupa iz kojeg bi osiguranici, uz provjeru imovine i dohotka ili pak na načelima univerzalizma, dobivali temeljnu potporu financiranu porezima. Taj bi stup obuhvatio i stare poljoprivredne mirovine ostvarene do 1999. godine. (ideja „socijalne mirovine“ još iz Račanovog doba).
- Riješit ćemo i problem mirovina građana Republike Hrvatske koji primaju nerazmjerne, niske mirovine iz država nastalih nakon raspada bivše SFRJ.
- Dodatak na mirovinu uključit ćemo u mirovinu i o tome izdati rješenja.
- Utvrdit ćemo minimalnu osnovicu za uplatu doprinosa po kvalifikaciji osiguranika.
- Smanjivat ćemo zdravstveni doprinos umirovljenika.
- Preuzimamo obvezu stvaranja uvjeta za bolje mirovine iz drugoga stupa sudjelovanjem radnika, poslodavaca i države. Odgovarajućim olakšicama stimulirat će se mirovinska štednja u trećem stupu.

Što je ostvareno?

Što je od svega toga realizirano? Prema kolegi Šemperu, koji se za umirovljenička prava u dosadašnjem mandatu za saborskom govornicom borio 121 put, ostvareno je puno. Po nama, nedovoljno.

1. Ukinut je sustav povlaštenih mirovina za saborske zastupnike, članove Vlade i suce Ustavnog suda - već 25. siječnja 2012. usvojene su izmjene Zakona o pravima i dužnostima zastupnika.
2. Postojeća razina mirovina nije se smanjivala, ali nije niti provođen odgovarajući održivi sustav usklađivanja visine mirovina s inflacijom i troškovima života - od 2012.-2013. mirovine su povećane za 4,3 posto i s 2.156 kn porasle su na 2.266 kn. U 2014. nije bilo nikakvih usklađivanja. Iako je obećano da će se u novom ZOMO-u usvojiti nova varijabilna formula usklađivanja u omjeru 70:30 umjesto štetne „švicarske“ 50:50, i švicarska formula je zadržana i primijenjena ove godine, pa su mirovine praktički bile zamrznute.
3. Po novom ZOMO-u odlazak u prijevremenu mirovinu s 41 godinom staža i 60 godina života može se ostvariti bez penalizacije. Odredba uz ove uvjete važi za oba spola pod jednakim uvjetima. SUH je to smatrao diskriminirajućim za žene te zatražio ocjenu ustavnosti.
4. Prema novom ZOMO-u nagrađuje se po 0,15 posto svaki mjesec rada nakon 41 godine staža, uz uvjet navršenih 60 godina života, kao i rad nakon 65. godine života i sa 35 godina staža.
5. Za neke kategorije prijevremenih umirovljenika smanjena je penalizacija: dok je prije za staž od 40 i više godina iznosila do 9 posto, po novom ZOMO-u penalizacija je povećana za manji broj godina staža - i do 20,4 posto, a smanjena je za 39-40 godina za muškarce i za 38-40 godina za žene, a za 41 i više godina staža penalizacije nema.
6. Prema novom ZOMO-u u tijeku 2014. godine razdvojit će se mirovine na one ostvarene po općim propisima i na one ostvarene po posebnim propisima, pod povoljnijim uvjetima, koje se neće usklađivati dok rast BDP-a ne bude 2 posto ili deficit manji od posto.
7. Obećanje da će se založiti za uspostavu tzv. nultog potpornog stupa za građane starije od 65 godina života i bez godina radnog staža, gdje bi uz provjeru imovine i dohotka dobivali potporu financiranu iz poreza - zbog velikih problema državnog proračuna ovo obećanje zasad nije realizirano. Takva tzv. socijalna mirovina u Sloveniji se zove „državna mirovina“ i iznosi 172 eura te ide na teret socijalnoj skrbi, a ne na teret mirovinskom osiguranju.
8. Analizom podataka HZMO-a utvrđeno je da razlika od 322 kn između starih i novih mirovina - gdje stari umirovljenici za prosječno 16 godina staža imaju prosječnu mirovinu od 1.000 kn, a novi umirovljenici za 21 godinu staža mirovinu od 1.322 kn. Tako po godini staža stari

umirovljenici primaju 62,50, a novi 62,95 kn. Pitanje „okradene“ prve vrijednosti AVM-a nije niti dotaknuto.

9. Nije realizirano obećanje da će se riješiti problem mirovina građana RH koji primaju mizerno niske mirovine iz država nastalih raspadom bivše SFRJ.
10. Dodatak na mirovinu od 4-27 posto uključen je u mirovinu - neposredno pred parlamentarne izbore kad je HDZ-ova Vlada kao „izborni adut“ uključila dodatak u mirovinu.
11. Obećanje kako će se utvrditi minimalna osnovica za uplatu doprinosa prema kvalifikaciji osiguranika nije realizirano.
12. Obećanje da će se smanjivati zdravstveni doprinos umirovljenika - zasad ovo obećanje nije realizirano, jer Ustavni sud nije pozitivno riješio zahtjev SUH-a i HSU-a o ocjeni (ne)ustavnosti ove odredbe zakona, a nije postojala niti politička volja za rješenje.
13. Obveza stvaranja uvjeta za bolje mirovine iz drugog stupa, sudjelovanjem radnika, poslodavaca i države - nije izvršena, već je taj model drugog stupa izmjenama zakona učinjen rizičnijim.
14. Obećanje kako će se odgovarajućim olakšicama stimulirati mirovinska štednja u trećem stupu - nije realizirana, ni od strane države, niti uključivanjem poslodavaca.

No, prema Šemperu, realizirane su neke stvari kojih i nije bilo u „Planu-21“:

- 2012. riješen je problem naknada na Zavodu za zapošljavanje, gdje su žene s navršenih 55 godina života zbog neusklađenosti dvaju zakona iz 2011. godine ostajale bez naknade i ikakvih sredstava za život.
- U 2012. povećana je porezna granica za mirovine sa 3.200 kn na 3.400 kn.
- U 2014. se osobni odbitak umirovljenika povećao s 3.400 na 3.800 kn.
- 2013. je Pravilnikom Ministarstva financija (na zahtjev SUH-a i HSU-a) onemogućena ovrha na više od 1/3 mirovine ili plaće, što je bio prevelik problem građana RH, a posebno umirovljenika. Ostaje problem netransparentnosti ovršenog iznosa.
- Formiran je Centar za medicinska vještačenja koji verificira rješenja korisnika invalidskih mirovina te će vršiti reviziju dvojbenih invalidskih mirovina, a svake tri godine svih ostalih.
- Inicijativom umirovljeničkih udruga i HSU-a, u novom ZOMO-u umirovljenicima koji to žele i mogu omogućen je i reguliran rad bez obustave mirovine korisnicima starosne i invalidske mirovine (kad se utvrdi preostala radna sposobnost). Međutim, iz prava na rad su izuzeti prijevremeni umirovljenici, čime se diskriminira kategoriju koja ima najviše staža i uplaćenih doprinosa. SUH je u vezi toga podnio zahtjev za ocjenu ustavnosti.
- Prijedlogom HSU-a u novom ZOMO-u zaposlenici koji su neposredno pred mirovinu zbog stečaja tvrtke ostali bez posla, a ni nakon dvije godine provedene na Zavodu nisu pronašli posao, uz potrebne uvjete imaju pravo odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu bez penalizacije.

Ovoga puta nećemo navesti listu onoga što je moglo i trebalo biti promijenjeno, ali nije. Nećemo niti o onome što je usvojeno, a bilo bi bolje da nije; političke odluke i mjere koje su nanijele štete, a ne probitke. Plus i minus - u cjelini ipak pomak na bolje, ali, katkad u pogrešnom smjeru i bez dovoljno socijalne osjetljivosti. O tome govori činjenica da mirovine nisu rasle, da je realna vrijednost mirovina pala, a umirovljenici su sve siromašniji.

EU potpore za senior turizam

Piše: Hrvoje Dusper, predsjednik Odbora SUH-a za ekonomska prava

U Bruxellesu je održana radionica pod nazivom “Europa, najbolja destinacija za seniore”, na kojoj su, u okviru aktivnosti Opće uprave Europske komisije za industriju, poduzetništvo i turizam, sudjelovali brojni predstavnici članovi Europske komisije te predstavnici europskih vlada, stručnih i umirovljeničkih udruga itd., uključujući i predstavnika Sindikata umirovljenika Hrvatske.

Analizirajući razvojne pretpostavke do 2020. godine, čelnici Komisije su zaključili kako će demografska kretanja u narednom desetljeću predstavljati jedan od najdramatičnijih negativnih procesa koji će dovesti u pitanje ukupan ekonomski razvoj. Broj starijih osoba u Europi progresivno raste - više od 128 milijuna građana je u dobi između 55 i 80 godina, čineći tako oko 25 posto ukupne populacije. Na globalnoj razini situacija je također zabrinjavajuća: Broj osoba u dobi iznad 60 godina do 2020. godine će doseći 1,3 milijarde, s povećanjem od 600 milijuna samo u razdoblju od 2010. do danas. Takve prognoze značile bi velike probleme u organizaciji ukupnog društvenog tijeka jer će se neadekvatno puniti proračun i smanjivati socijalna davanja. Sve će to uzrokovati i potrebu za sve složenijom organizacijom života i skrbi za osobe starije dobi.

Navedena kretanja, međutim, otvaraju i jedan pozitivan proces, sa značajnim utjecajem na gospodarska kretanja. Istraživanja su pokazala kako se unutar rastuće skupine osoba starije dobi i umirovljenika u velikim postocima povećava skupina kod koje raste interes za turistička putovanja, gdje se oni pojavljuju kao značajni potrošači. EU stratezi razvoja do 2020. su području turizma posvetili veliku pažnju, kao gospodarskoj niši velikog razvojnog potencijala, što su stručno obradili u projektu “Europa, svjetska turistička destinacija br. 1, novi politički okvir za turizam na prostoru Europe”.

Kao nusprodukt, iz tog konteksta proizašla je inicijativa kojom su u korespondenciju dovedene navedene činjenice o znatnom broju umirovljenika, kao značajne potencijalne skupine sudionika novog segmentiranog tržišta u turističkoj industriji. U okviru istraživanja sektora turizma, pokrenut je zaseban projekt pod nazivom “Europa, najbolja destinacija za seniore”.

Rasprava o izvještaju radne skupine pokazala je da su pretpostavke o trendu intenzivnog rasta seniorskog turizma realne. Pokazatelji ukazuju na činjenicu da, u okviru interesa za turističku industriju u cjelini, Europska komisija pridaje iznimnu pažnju i ovom vidu gospodarske aktivnost, a u smislu osiguravanja odgovarajuće razvojne infrastrukture, predlažu se razni oblici financijskih, zakonodavno-pravnih te fondovskih potpora.

Pojava nove generacije turističkih migracija upravo iz redova osoba starije dobi prepoznata je kao nova prilika za:

- *ublažavanje negativnih posljedica pojave novog vala starijih i umirovljenih osoba*
- *poticanje gospodarskog rasta*
- *osiguravanje novog dugoročnog zapošljavanja*
- *produljivanje turističke sezone.*

U izvještaju je predstavljen i akcijski plan za razdoblje 2014.-2016., u kojem su razrađeni zadaci, nositelji i rokovi. Naglašena je podjela između onoga što će predstavljati potporu EU institucija i onog za što se moraju pobrinuti u svakoj zemlji članici.

Na temelju dosadašnjih spoznaja, Hrvatska bi trebala biti pri samom vrhu zainteresiranih zemalja za ovaj projekt, a uspješno sudjelovanje može se osigurati samo okupljanjem i djelovanjem svih sudionika turističke industrije, uz sudjelovanje institucija administrativne i šire društvene zajednice. Za sada se, međutim, ova inicijativa zadržava u malom krugu zainteresiranih tvrtki i pojedinaca, a nositelji inicijative iz redova nadležnog EU resora od Hrvatske su, s obzirom na aktualni gospodarski položaj te strateške razvojne pretpostavke, očekivali snažniji interes.

SUH je i dalje zainteresiran za ovaj projekt jer u njemu vidi mogućnost ostvarenja pozitivnih učinaka za generaciju “zlatne dobi”, ali i za socijalno gospodarski položaj Hrvatske u cjelini. Stoga ćemo nastaviti, u okviru svojih, doduše skromnih mogućnosti, sudjelovati u ostvarivanju ciljeva ovog projekta, vođeni prije svega nastojanjem da turizam postane pristupačan što širem krugu naše generacije.

OKRUGLI STOL PUČKE PRAVOBRANITELJICE

O siromaštvu i starijim osobama

S ciljem obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba, Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva i Svjetskog dana beskućnika, Pučka je pravobraniteljica organizirala okrugli stol o siromaštvu i starijim osobama koji je održan 17. listopada 2014. u Domu za starije i nemoćne osobe Medveščak u Zagrebu

Uz uvodna obraćanja pučke pravobraniteljice Lore Vidović, predsjednika saborskog Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo Silvana Hrelje te ravnateljice Doma Medveščak Krasanke Glamuzina, izlaganja su održali bivši beskućnik Mile Mrvalj, voditeljica Službe za stare i nemoćne osobe, osobe s problemima ovisnosti i azilante Ministarstva socijalne politike i mladih Marija Lovreković, savjetnica ministra rada i mirovinskog sustava Lidija Hrstić Novak, predstojnica Katedre za socijalnu gerontologiju Pravnog fakulteta u Zagrebu Ana Štambuk, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba Višnja Fortuna, dopredsjednik udruge Most Drago Lelas i predsjednica udruge Sindikat umirovljenika Hrvatske SUH) Jasna Petrović.

Pučka pravobraniteljica istaknula je kako je stopa rizika od siromaštva za umirovljenike 2012. godine u RH iznosila 21,8 posto. Zatim, iako je 10 posto hrvatskih građana starijih od 60 godina bez mirovinskog primanja, državna potpora za starije osobe bez mirovine još uvijek nije uvedena. S druge strane, iznosi socijalnih primanja ne mogu osigurati zadovoljenje minimuma životnih potreba.

Ni problem beskućnika u RH nije dostatno istražen, niti je uhodan sustav podrške i brige o njima. Upozorila je i na različite oblike materijalnog iskorištavanja starijih osoba koji ponekad uključuju institucionalnu skrb mimo njihove volje, fizičko i verbalno zlostavljanje te uskraćivanje temeljne njege i informacija. Osim toga, nerijetko u prihvatilištu za beskućnike provedu pet i više godina, starijim osobama smještaj bi trebao biti u udomiteljskoj obitelji ili u domu za starije osobe. Upitala je i što je sa Strategijom socijalnog stanovanja i propisima kojima bi se to područje reguliralo. Također, i socijalna sigurnost starijih osoba je istaknuta kao područje u kojem je potrebno uložiti dodatne napore.

Uz poimanje siromaštva kao društvenog stanja koje dovodi do isključivanja čovjeka iz društvenih aktivnosti, predstavljene su dostupne usluge sustava socijalne skrbi usmjerene na brigu o osobama starije životne dobi. Uz zakonski okvir, prezentirane su i aktivnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se odnose na zaštitu i skrb o osobama starije životne dobi odnosno najsiromašnije osobe. Iako su vidljivi brojni pomaci, velike su razlike između pojedinih dijelova Republike Hrvatske. Pa tako pojedini gradovi i općine, unatoč postojanja potrebe, nemaju prihvatilište odnosno prenoćište za beskućnike. Područje socijalnog stanovanja najranjivijih skupina građana još uvijek nije regulirano. Zabrinjavajuće je kako je svaki peti korisnik usluga prihvatilišta stariji od 60 godina.

Prezentirani su i problemi vezani uz mirovinski sustav za čije su funkcioniranje doprinosi nedostatni. Stoga je prezentirana ideja rješavanja problema rastućeg siromaštva osoba starije životne dobi te su prezentirane mogućnosti njihovog ponovnog uključivanja u sustav rada. Profesionalna rehabilitacija istaknuta je kao sustav koji bi mogao poboljšati materijalnu situaciju osoba starije životne dobi čija je radna sposobnost umanjena.

Razgovaralo se i o problemu, uvjetno rečeno, „kažnjavanja“ korisnika socijalne pomoći kojima se u slučaju nekog novčanog primitka iz drugih izvora pomoć ukida. Time su, istaknuto je, korisnici socijalne pomoći stavljeni u neravnopravni položaj u odnosu na druge građane, jer ne mogu primiti niti dar bez da im se zbog toga ukinu određena prava.

Kao izuzetno značajan istaknut je i angažman organizacija civilnog društva. Pri tome podjednako važnu ulogu imaju organizacije koje skrbe o osobama starije životne dobi kao i organizacije koje ih okupljaju u cilju zaštite njihovih interesa. Upravo takve udruge angažirane su oko rješavanja problema ekonomskog zlostavljanja osoba starije životne dobi kroz ugovore o dosmrtnom uzdržavanju, uspostave pravne regulative za zaštitu osoba starije životne dobi od svih oblika zlostavljanja te rješavanja drugih problema s kojima se osobe starije životne dobi susreću u svakodnevnom životu.

Pribavljanje statistika, te prikupljanje i obrada podataka, koji trenutačno i ne postoje, jedina su moguća baza za rad na unaprjeđenju sustava skrbi o oso-

bama starije životne dobi. Pri tome treba sagledati širu sliku te voditi računa o implementaciji već postojećih propisa i njihovom unaprjeđenju.

Zaključno je istaknuto kako ekonomska kriza ne smije utjecati na kvalitetu skrbi o vulnerabilnim skupinama, pa tako niti na skrb o osobama starije životne dobi. Suradnja s drugim dionicima

treba se i dalje razvijati, no ne smije ostati „zamjena“ za neriješena pitanja unutar formalnog sustava skrbi. Pitanje informiranja starijih osoba o njihovim pravima, koje je više puta istaknuto nedostatnim, kao i izostanak odgovarajućih statistika, treba pitanja s koja trebaju sustavno biti vođena.

Pučka je pravobraniteljica podržala inicijativu SUH-a za ukidanje dosmrtnog uzdržavanja, te je pozvala sve sudionike da joj se obrate i u drugim situacijama kada njen angažman može doprinijeti primjerenijoj razini društvene skrbi o starima i nemoćnima. Konačno, raspravljena pitanja i uočeni problemi bit će sastavni dio izvješća koje pučka pravobraniteljica podnosi Hrvatskome saboru.

Ana Štambuk: Siromaštvo je neprirodno društveno stanje

- Siromaštvo je društveno, a ne prirodno stanje.
- Siromaštvo prate: glad i neuhranjenost slabije zdravlje, narušeno mentalno zdravlje, nedostupnost obrazovanja, povećana smrtnost, beskućništvo, nesigurno okruženje, društvena diskriminacija i izolacija, različite vrste predrasuda.
- Implikacije siromaštva po društvo: opasnost od dualizacije društva, nastanak novih političkih i interesnih organizacija (umirovljenici, nezaposleni), usporavanje demokratizacije društva.

Mile Mrvalj, bivši beskućnik: Bogati kroje prava

Ustavni sud je nedavno “vratio” Zakon o povlasticama odnosno povlaštenim mirovinama i mogućnostima boravka u rezidencijama za saborske zastupnike, vladine dužnosnike i suce uz obrazloženje da su to “demokratske tekovine”, dok se istodobno u Hrvatskoj događa i to da 50.000 ljudi radi, a ne prima plaću. Ako postanu beskućnici, uzima im se socijalna pomoć čim se smjeste u prihvatilište ili čim zarade 100-200 kuna honorara. Zakoni u Hrvatskoj očigledno su takvi da onaj koji je siromašan, takav i ostane.

Marija Lovreković: Mali postotak dobiva potporu

U sustavu socijalne skrbi, starije osobe mogu ostvariti zajamčenu minimalnu naknadu, naknadu za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrijeva, jednokratne naknade, osobne invalidnine, doplatak za pomoć i njegu itd. Najčešće, međutim, koriste uslugu smještaja (u domovima je smješteno 15.448 osoba), a samo 10.440 osoba starijih od 65 godina prima zajamčenu minimalnu naknadu. Udrugama se financiraju i projekti usmjereni smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti za starije osobe.

Lidija Hrstić Novak: Preniske mirovine

Od 200.000 do 250.000 ljudi prima od 1.000 do 1.500 kuna mirovine što je doista premalo, ali mirovine ne mogu rasti bez porasta ‘inputa’ u mirovinski fond da bi stariji mogli kvalitetnije živjeti. Sadašnji sustav sa 1,2 milijuna umirovljenika i 1,04 milijuna radnika ne može osigurati dostojan život umirovljenicima.

Višnja Fortuna: Održivost i adekvatnost

Ove godine je proračun Gradsko ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom oko 454 milijuna kuna, a od toga na socijalne programe ide do 29 posto. Unatoč tome, osobe starije životne dobi su najsiromašnija dobna skupina. Čak ih 90.116 osoba ostvaruje mirovinu samo do 500 kn, a daljnjih 93.376 osoba do 1.000 kn. Čak 3626 osoba sugrađana su smješteni u domove za starije osobe, ali imamo jako nizak broj obuhvaćenih izvaninstitucionalnim uslugama.

Glavni je problem osigurati održivost mirovinskog sustava i jamčiti socijalnu adekvatnost mirovina, no ni jedan od tih strateških ciljeva nije ostvaren.

Jasna A. Petrović: Prevareni i poniženi

Financijsko/ekonomsko/materijalno zlostavljanje starijih osoba - sve je češća pojava u starijoj populaciji, i to: krađa novca, mirovine ili druge imovine starije osobe, zloupotreba punomoći, nagovaranje ili prisilno potpisivanje dokumenata ili potpisivanje umjesto njih, otvaranje njihove pošte, ucjene, neispunjavanje ugovora, sporazuma, dogovora u vezi uzdržavanja, a uz to popratno često idu psihičko i fizičko zlostavljanje, siromaštvo, socijalna isključenost, povreda dostojanstva pa i beskućništvo.

Specifičnost hrvatske priče je vrlo elastična zakonska regulativa koja pogoduje zloupotrebama, te se materijalno zlostavljanje nerijetko pravno pokriva legalnim formatima - ugovor o darivanju, oporuka, dosmrtno ili doživotnog uzdržavanja. U Hrvatskoj je evidentan izostanak institucionalnog nadzora i zaštite, kao i statistika, praćenja podataka, društvene pozornosti. Slabost pravosuđa je notorna te uvijek s prednošću davateljima uzdržavanja, a uvezanost „kriminalne hobotnice“ ukazuje na gotovo profesionalno bavljenje ekonomskim zlostavljanjem ne samo unutar obitelji i susjedstva već, kako je tipično za svjetske statistike, u grupacijama bliskima legalnim strukturama institucionalne i vaninstitucionalne skrbi.

SUH je 22. ožujka 2013. godine pokrenuo inicijativu za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja, te uvođenje dodatnih mehanizama zaštite za starije osobe u institutu doživotnog uzdržavanja, ali ne to odmah odbijeno od strane Ministarstva pravosuđa, dok je ukidanje dosmrtnog uzdržavanja podržalo Ministarstvo socijalne politike. SUH svoju kampanju nastavlja.

Po novac za alimentaciju - kod bake i djeda

Piše: Marina Tripović

Iako takva zakonska odredba postoji otprije, stupanjem na snagu novog Obiteljskog zakona i Zakona o privremenom uzdržavanju 1. rujna o.g., još jednom su se, po tko zna koji put posljednjih mjeseci, uzburkale ionako već nemirne umirovljeničke vode. Ovoga puta riječ je o novitetima vezanima uz plaćanje alimentacije. Iako se uzdržavanje djece ponajprije smatra moralnom i zakonskom obvezom njihovih roditelja, zbog učestalih slučajeva zanemarivanja i neplaćanja alimentacije od strane nesavjesnih majki i očeva, vrlo je izgledno da bi se ona uskoro sve češće mogla početi naplaćivati s računa - baka i djedova. A dobro nam je poznato kakvi su u prosjeku ti računi - skromni i „propuhani“ sa svih strana.

Što kaže zakon?

U Obiteljskom zakonu, čl. 288., st. 1 i 2, stoji da su roditelji prvi dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete te da se radno sposoban roditelj ne može osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta, a „ako roditelj ne uzdržava maloljetno dijete, dužni su ga uzdržavati baka i djed po tom roditelju“. Također, pod određenim uvjetima, uzdržavanje djeteta se može nastaviti i nakon što dijete postane punoljetno (čl. 290).

Iako su se bitke oko (ne)plaćanja alimentacije vodile oduvijek, ekonomska kriza je, kako u svemu ostalome tako i ovdje, učinila svoje, pa su slučajevi neplaćanja uzdržavanja za djecu u neprekidnom porastu. No, kad roditelji ne plaćaju, obveza uzdržavanja djece može se prenijeti na baku i djeda. Oni su, nakon roditelja, najbliži srodnici djeteta, a u obiteljskom pravu, između ostaloga, imaju pravo na susrete i druženje s unucima. Obveza uzdržavanja od strane bake i djeda utvrđuje su u sudskom postupku, a zakonske odredbe koje se odnose na početak i prestanak uzdržavanja iste su kao i za roditelja koji ne plaća uzdržavanje.

Sin otišao, baki račun

Nakon što se utvrdi da roditelj uzdržavanje djeteta plaća u iznosu manjem od onog navedenoj u ovršnoj ispravi, unuci u odvojenom postupku mogu podići i tužbu protiv - bake i djeda. Nadalje, postoji mogućnost i da dijete baku i djeda tuži u istom postupku u kojem traži i uzdržavanje od roditelja po kojem su mu oni baka ili

Familijizacija uzdržavanja i skrbi za djecu i stare je pokušaj države da sve više odgovornosti sa sebe prebaci na obitelj

djed, ako roditelj nije u mogućnosti u potpunosti zadovoljiti njegove potrebe za uzdržavanjem, zbog primjerice, preniskih primanja, nezaposlenosti ili više djece koju treba uzdržavati. Ovdje valja napomenuti da se prilikom utvrđivanja obveze bake i djeda na uzdržavanje unuka ne smatra relevantnim razlog zbog kojeg roditelj ne uzdržava dijete, bilo da je riječ o vlastitom nemaru, neodgovornom ponašanja i raspolaganju financijama ili zbog nekih objektivnih okolnosti, već je obveza bake i djeda supsidijarna, do nje dolazi tek ako roditelji po kojemu su oni baka/djed ne uzdržava dijete. Ta njihova obveza određena je zakonom upravo radi zaštite prava i materijalne sigurnosti njihovih unuka.

Tako primjerice u obrazloženju odluke Ustavnog suda (broj U-III-3847/2006) od 11. srpnja 2007. stoji kako je nebitan navod ustavne tužbe podnesene od strane bake da je otac djece koju ne uzdržava radno sposoban, jer Obiteljski zakon ne razlikuje razloge na strani roditelja koji bi izuzimali baku i djeda od supsidijarne obveze uzdržavanja. Slična je sudbina zadesila i jednu baku iz Kaštel Sućurca kojoj je na mizernu invalidsku mirovinu od 1.400 kuna jednoga dana „sjela“ ovrha od 800 kuna za njezinu tada 14-godišnju unuku. Njezin sin se oženio svojom trudnom djevojkom, brak je propao nakon svega nekoliko mjeseci, a alimentacija je zapala siromašnu baku. Kakav je to zakon, zapitala se, kada nas bake i djedove, bez obzira na visinu primanja, ostavlja bez kruha? Hoće li se i bake i djedove slati u zatvor ako nemaju sredstava za alimentaciju?

Preseljena odgovornost

Iako je mogućnost naplate alimentacije bakama i djedovima još od 2003. godine u Obiteljskom zakonu, zbog manjkavosti provođenja sustava naplate, čak dvije trećine roditelja tu svoju obvezu ne ispunjava, pa se odnedavno sve češće upravo njihovim roditeljima, odnosno bakama i djedovima, blokiraju računi. Naime, u Hrvatskoj centri za socijalnu skrb, kada utvrde neplaćanje alimentacije najprije roditelja, sve češće donose odluku o privremenom uzdržavanju djeteta i na račun baka ili djedova. Kad se zna da je prosječna mirovina u Hrvatskoj samo 2.260 kn, doista je upitno kako siromašni umirovljenici mogu financirati makar dio troškova uzdržavanja svoje unučadi.

Alimentacijski sustav očito ne funkcionira kako bi trebao i podložan je manipulacijama, te ga se poput vrućeg krumpira prebacuje s jednih na druge, a problem je i dalje tu. Pate samohrani roditelji, pate djeca, a stari su prisiljeni snositi teret odgovornosti za nemar svoje djece.

Međutim, osnovno je pitanje kako se može zakonski obvezati nekoga da za punoljetne i odrasle osobe moraju izvršavati obveze koje su oni sami preuzeli? Znači li to da će uskoro starima dolaziti i ovrha za kredite koje su podigla njihova djeca? Nije li ovdje, ipak, riječ o svojevrsnoj familijizaciji odgovornosti za djecu, te pokušaju skidanja odgovornosti za skrb sa države?

Netko bi rekao da je to sve - po recipročitetu. Naime, članak 63. Ustava RH propisuje kako su djeca odgovorna za svoje roditelje, te im se sprema nametanje plaćanja troškova njihova uzdržavanja ili smještaja u domove za starije osobe, a da nitko ne postavlja pitanje kako će to prosječna hrvatska (dijelom nezaposlena) obitelj moći podnijeti. Nitko ne pita neće li zbog npr. neodgovornosti starije osobe koja je svoju imovinu potrošila ili zbog njenog siromaštva, sinovi i kćeri morati plaćati trošak doma nauštrb unuka kojima neće moći priuštiti satove jezika ili sportske aktivnosti?

Država plače kako natalitet pada, a pritom sve više teret obveza za djecu stavlja isključivo na obitelji, bilo da mladi moraju skrbiti o starima, ili stari o mladima.

hzmo HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, studeni 2014., godina VII., br. 10

Na osmom Sajmu poslova u Zagrebu predstavljene internetske usluge Zavoda

Na Otvorenom sveučilištu u Zagrebu, u organizaciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Zagreb 23. listopada 2014. održan je osmi Sajam poslova. Sajam je svečano otvorila **Tatjana Dalić**, pomoćnica ministra rada i mirovinskoga sustava, a svečanosti otvorenja prisustvovali su ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje **Srećko Vuković**, pomoćnik ravnatelja **Damir Salar** i predstojnica Područne službe u Zagrebu **Lenka Pirić**.

Svi zainteresirani mogli su se upoznati s ponudama i uslugama poslodavaca i brojnih drugih ustanova.

Na štandu HZMO-a posjetitelji su se u razgovoru s predstavnicima HZMO-a i kroz informativne brošure i letke mogli upoznati s elektroničkim poslovanjem (e-prijavama) i online uslugama Zavoda te s načinom ostvarivanja prava iz obveznog mirovinskog osiguranja.

Preko sustava e-Građani omogućen uvid i u obračunate ustege putem osobnog korisničkog pretinca

Korisnicima mirovinskih primanja kojima HZMO provodi ustegu iz mirovinskog primanja, a dodijeljeno im je korisničko ime i lozinka za e-Građane, od 29. listopada 2014. omogućen je uvid u podatke o obračunatim ustegama iz mirovinskog primanja putem **osobnog korisničkog pretinca**. Podaci sadrže ustege iz Obavijesti o mirovinskim primanjima za određeni mjesec, razrađene prema vrsti i ukupnoj svoti ustege, mjesečnoj svoti ustega u kunama, nazivu pravne osobe ili imenu i prezimenu ovrhovoditelja/vjerovnika i broju računa te broju dokumenta.

Pozivamo korisnike mirovinskih primanja kojima se provodi ustega i koji su zainteresirani za navedene podatke da se registriraju u poslovnicama Financijske agencije (FINA), na posebno označenim mjestima za e-Građane, gdje će dobiti jedinstveni elektronički identitet.

Popis poslovnica FINA-e u kojima možete zatražiti vjerodajnice za e-Građane (ePass, mToken) možete naći na adresi http://www.fina.hr/poslovnice.

Poziv za prethodno utvrđivanje staža

HZMO svake godine preko medija poziva osobe koje su radile u inozemstvu, a u sljedećih pet godina ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja, da u područnim službama i uredima HZMO-a, prema mjestu prebivališta, **podnesu Zahtjev** za utvrđivanje razdoblja osiguranja navršenih u inozemstvu, kako bi im se omogućilo brže ostvarivanje prava na hrvatsku mirovinu.

Također se pozivaju budući umirovljenici da 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za mirovinu (koji se može podnijeti mjesec dana prije prestanka osiguranja) **obavijeste HZMO** o namjeri odlaska u starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu - na taj način pokreću postupak tzv. pretkompletiranja podataka i brže ostvuju svoje pravo kad podnesu zahtjev za mirovinu. Obavijest se dostavlja nadležnoj područnoj službi/uredu HZMO-a, a može se poslati i preko **korisničkih stranica**, na internetskoj stranici Zavoda **www.mirovinsko.hr**, nakon pribavljanja odgovarajućega korisničkog imena i lozinke u poslovnicama FINA-e.

Tiskanice navedenog Zahtjeva i Obavijesti te informacije o uvjetima za mirovinu i brojevi telefona za kontakt dostupni su na internetskoj stranici ili u područnim službama, područnim uredima i ispostavama HZMO-a, a dodatne informacije mogu se dobiti i na infotelefonu +3851 45 95 011, radnim danom od 8 do 16 sati.

Zanimalo vas je - pitali ste nas -

- Na internetskim stranicama HZMO-a objavljen je novi broj Statističkih informacija, broj 3/2014. (listopad 2014.).
- Razgovorni - savjetodavni dani s predstavnicima njemačkog mirovinskog osiguranja održat će se 2. i 3. prosinca 2014. u Osijeku - Područna služba HZMO-a, Kralja Zvonimira 1. Upit za dogovor na telefon 00385(0) 31 220 207.
- Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje isplata mirovine se obustavlja. Iznimno, mirovina se ne obustavlja:
  - korisniku starosne mirovine koji je neposredno nakon ostvarenja prava na istu nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu,
  - korisniku starosne mirovine koji se tijekom korištenja tog prava zaposli do polovice punog radnog vremena,
  - korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, (ostvarene prema prijašnjem ZOMO-u),
  - korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti,
  - korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način i kojima je izričito određeno da se isplata mirovine ne obustavlja,
  - korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost.

KORISNICI MIROVINA I PROSJEČNE MIROVINE - U LISTOPADU 2014.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA prema Zakonu o mirovinskom osiguranju		
starosna i prijevremena starosna	662403	2437,01
invalidska	230899	1.964,61
obiteljska	231678	1.888,19
UKUPNO	**1128722**	**2.231,35**
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	3078	4.299,38
invalidska	8862	3.209,77
obiteljska	770	3.559,38
UKUPNO	**12710**	**3.494,82**
III. Korisnici mirovina kojima je mirovina određena prema ZOPHBDR-u		
Najniža mirovina (čl. 31, st. 3. ZOPHBDR)	512	2.454,86
invalidska	58070	4.825,52
obiteljska	13767	6.370,37
UKUPNO	**72349**	**5.102,71**
IV. Korisnici mirovina ostvarenih prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6305	2.778,82
obiteljska	595	3.070,81
UKUPNO	**6900**	**2.604,00**
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	**1220681**	**2.417,93**

NAPOMENA:
Od obrade mirovina za siječanj 2014. (isplata u veljači 2014.) u primjeni je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o smanjenju mirovina određenih odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (NN, br. 157/2013.).

KORISNICI MIROVINA PREMA SVOTAMA MIROVINA, VRSTAMA MIROVINA I PROSJEČNIM MIROVINAMA KOJI SU PRAVO NA MIROVINU OSTVARILI PREMA ZAKONIMA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - U LISTOPADU 2014.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	**89059**	**237,24**	55612	230,42	17455	256,39	15992	240,06
500,01 - 1.000,00	**91972**	**767,72**	47856	753,87	17014	753,07	27102	801,38
1.000,01 - 1.500,00	**133589**	**1.273,19**	64932	1.276,04	32009	1.285,26	36648	1.257,58
1.500,01 - 2.000,00	**234173**	**1.800,64**	103415	1.796,34	69476	1.799,02	61282	1.809,73
2.000,01 - 3.000,00	**317488**	**2.450,70**	187944	2.478,51	65565	2.409,84	63979	2.410,86
3.000,01 - 4.000,00	**164587**	**3.445,02**	124401	3.457,53	20861	3.392,96	19325	3.420,71
4.000,01 - 5.000,00	**62600**	**4.419,96**	51186	4.422,11	5826	4.402,02	5588	4.418,96
5.000,01 - 6.000,00	**21484**	**5.435,30**	18264	5.445,08	1768	5.413,72	1452	5.338,56
6.000,01 - 7.000,00	**8164**	**6.434,42**	7280	6.435,84	648	6.423,52	236	6.420,83
7.000,01 - 8.000,00	**3778**	**7.387,88**	3472	7.393,21	264	7.314,15	42	7.410,35
više od - 8.000,00	**1828**	**8.815,98**	1783	8.814,41	13	8.966,96	32	8.841,73
UKUPNO	**1128722**	**2.231,35**	**666145**	**2.443,15**	**230899**	**1.964,61**	**231678**	**1.888,19**

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/2011.) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/2011.).

Od obrade mirovina za lipanj 2014. (isplata u listopadu 2014.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju - NN 112/2013.) obustavljena je isplata mirovina za 3 596 korisnika (103 korisnika mirovina s prebivalištem u Republici Hrvatskoj i 3 493 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREDUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstove priredile: Marica Imprijanac
Grafički uredila: Maja Koe
Lektorirala: Davorka Harasim
e-mail: uredništvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

INFO TELEFONI: 0800 45 95 (besplatan broj za pozive iz RH radnim danom od 8 do 16 sati) **01 45 95 011** (radnim danom od 8 do 16 sati)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U STUDENOM 2014.

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

U ovom prilogu objavljujemo:

- razlozi izlaska HZZO iz državne riznice
- prednosti u rokovima važenja početka osiguranja u dopunskom zdravstvenom osiguranju HZZO-a
- način prijave na obvezno zdravstveno osiguranje redovnih učenika i studenata
- informatizacija u bolnicama

I. Izlazak HZZO-a iz državne riznice nužan je preduvjet stvaranja boljeg, odgovornijeg, pametnijeg i održivog zdravstvenog sustava za sve osigurane osobe HZZO-a

Uvod - paradoks postojećeg sustava financiranja

Osnovna uloga HZZO-a, prema duhu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, upravljanje je sredstvima koje osiguranici HZZO-a uplaćuju putem namjenske stope doprinosa za zdravstvo, i to na najoptimalniji način koji tim istim osiguranicima na najbolji i najbrži mogući način osigurava zdravstvenu uslugu. Te usluge su osiguranicima HZZO-a dužne su pružiti ugovorne zdravstvene ustanove i ugovorni zdravstveni djelatnici privatne prakse na cijelom području Republike Hrvatske, a HZZO je, kao nacionalni osiguravatelj koji upravlja financijama sustava obveznoga zdravstvenoga osiguranja, te je obvezan ugovornim zdravstvenim ustanovama i ugovornim privatnim zdravstvenim djelatnicima platiti trošak realiziranih zdravstvenih usluga za osigurane osobe HZZO-a. Dakle, HZZO je dužan namjenskim sredstvima prikupljenim osnovom stope doprinosa za zdravstvo financirati provedene zdravstvene uslugu osiguranih osoba HZZO-a.

Takav odnos osiguranika HZZO-a, nacionalnog osiguravatelja i zdravstvenih ustanova odnosno zdravstvenih radnika privatne prakse koji imaju sklopljen ugovor sa HZZO-om za provođenje ugovorene zdravstvene zaštite temelj je Bismarckovog sustava financiranja zdravstvenog sustava, koji je inače u svijetu prihvaćen kao jedan od najboljih modela koji uz optimalne troškove osigurava visoku razinu zdravstvene zaštite i socijalne pravde u sustavu zdravstva. Ipak, tijekom vremenskog razdoblja od 2002. godine u kojem je HZZO bio sastavni dio državne riznice, sustav financiranja zdravstva u Republici Hrvatskoj odmaknuo se od Bismarckovog modela i to na način da je iz fokusa izgubio osigurane osobe-pacijente i u prvi plan umjesto financiranja zdravstvenih usluga za osigurane osobe HZZO-a stavio je financiranje samih zdravstvenih ustanova.

Sustav koji imamo danas čvrsto određuje paušalne iznose sredstava koje HZZO mora plaćati zdravstvenim ustanovama bez obzira koliko su osiguranih osoba HZZO-a obradili i koliko su ih kvalitetno obradili. Sustav je time doveden u paradoks - u čvrstim budžetskim ograničenjima koji daju fiksne mjesečne iznose ustanovama koji nisu određeni obimom i kvalitetom obavljenog posla, ravnateljima zdravstvenih ustanova i liječnicima je zapravo postalo racionalno obavljati što manje zahvata jer tako smanjuju troškove svojih ustanova. Sustav koji je postavljen na način da mu je bolje bez osiguranih osoba-pacijenata nije dobar za Hrvatsku - nije dobar za osigurane osobe-pacijente na koje se gleda kao na trošak, nije dobar ni za zaposlene u zdravstvenim ustanovama jer u takvom sustavu nema mjesta poticanju rada, kvalitete i izvrsnosti, a nije dobar ni za čitavo društvo jer bez kvalitetnog i odgovornog zdravstvenog sustava nema ni zdrave, sretne ni prosperitetne države. Sustav financiranja zdravstva kakav imamo danas kontinuirano produbljuje najveće probleme domaćeg zdravstva, od dugih lista čekanja koje u praksi osiguranim osobama HZZO-a negiraju prava na zdravstvenu zaštitu koju u stvarnosti imaju samo „na papiru“, preko problema stalnih sanacija konstantno financijski pod planiranog sustava zdravstva, pa do podcijenjenosti marljivih i savjesnih liječnika, medicinskih sestara i ostalih zdravstvenih radnika i suradnika zbog kojih sve više njih odlazi iz Hrvatske.

Koristi izdvajanja HZZO-a iz riznice

Početak rješavanja tih problema izlazak je HZZO-a iz riznice i vraćanje osiguranih osoba-pacijenata u središte sustava zdravstva. Bismarckov sustav je u načelu vrlo jednostavan - tamo gdje se građani kvalitetno liječe, tamo će sustav usmjeriti sredstva. Financiranje je čvrsto vezano uz rad i kvalitetu. To dovodi do zadovoljstva pacijenata, potiče marljive liječnike i na optimalan način usmjerava ukupnu masu sredstava osiguranika za zdravstvo. Izdvajanje HZZO-a iz riznice s 1. siječnjem 2015.g. i njegovo funkcioniranje kao izvanproračunskog fonda omogućit će istovremeno i uštede kroz racionalizaciju krajnjih troškova pružene zdravstvene zaštite, višu razinu usluge za pacijente, te usklađivanje financiranja zdravstvenog sustava s najboljim praksama EU.

Ovim modelom izlaska HZZO-a iz riznice prepoznate su realne potrebe sustava, ali i mogućnosti državne riznice, s obzirom da su potrebna sredstva još uvijek značajno manja od onih koja

bi riznica trebala osigurati temeljem Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Bitno je istaknuti da HZZO, dok je unutar državne riznice, ne raspolaže sa svim sredstvima koja su mu kao izvor prihoda definirana u Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju, a koji, osim namjenskih doprinosa, predviđa i sredstva koja bi riznica trebala uplaćivati za troškove zdravstvene zaštite pojedinih ugroženih skupina osiguranika utvrđenih Zakonom o obvezno zdravstvenom osiguranju (nezaposleni, socijalno ugroženi).

Ukupna sredstva u riznici su u pravilu redovito manja od onih koji bi zdravstvu pripadali po navedenom zakonu, a posebno ona koja bi se trebala osigurati kroz „opće“ (nenamjenske) poreze, tj. iz „opće“ riznice (iz koje se to doduše onda „nadoknađuje“ stalnim naknadnim sanacijama).

Učinak na proračun - ušteda od milijardu kuna

U 2013. godini, HZZO je, kao dio riznice, raspolagao s 23,5 mlrd. kuna. Od toga se 1,4 mlrd. kuna odnosilo na zdravstvenu zaštitu u dopunskom zdravstvenom osiguranju koje provodi HZZO, 2,9 mlrd. kuna osigurano je za sanaciju naslijeđenih obveza zdravstva, a preostalih 19,2 mlrd. kuna utrošeno je na zdravstvenu zaštitu te prava na novčana naknade kao prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja (naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti/spriječenosti za rada uključujući i obvezni rodiljni dopust do 6. mjeseca života djeteta, druge novčane naknade) za tekuću godinu, a koja proistječu iz Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju

Istovremeno je, prvenstveno kroz proces sanacije (poslovanja, a ne samo dugova), kroz projekt objedinjene javne nabave u zdravstvu, te kroz najavljeni bolnički „masterplan“, započela najopsežnija racionalizacija poslovanja bolničkih zdravstvenih ustanova u proteklih desetak godina. Cilj sanacije postizanje je što učinkovitijeg (štedljivijeg) pružanja zakonom osigurane zdravstvene zaštite. Zajedno s procesom sanacije pokrenut je i projekt jačanja uloge liječnika obiteljske medicine kroz novi sustav ugovaranja primarne zdravstvene zaštite, čime je ostvareno smanjenje upućivanja osiguranih osoba u bolničku zdravstvenu zaštitu, koja je najskuplji oblik zdravstvene zaštite tj. njeno dodatno rasterećenje. Međutim, unatoč pokrenutim reformama, 19,2 mlrd. kuna predviđenih za „tekuće“ troškove zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja jednostavno nije bilo dostatne za pokrivanje svih tekućih troškova postojećeg sustava. Drugim riječima, rezanje raspoloživih sredstava za zdravstvo u državnoj riznici bilo je brže od stvarnog smanjenja „krajnjih“ troškova pružatelja zdravstvene zaštite. Smanjivanje sredstava za zdravstvo je, uz rebalanse proračuna, potaknuto i smanjenjem stope obveznih doprinosa za zdravstvo s 15% na 13% već u 2012., a bez osiguravanja alternativnih izvora financiranja zdravstva (npr. iz najavljenog poreza na nekretnine ili sl.).

HZZO trenutno u proračunu za 2014. raspolaže s 23,1 mlrd. kuna, od čega se 1,4 mlrd. kuna odnosi na sredstva dopunskog zdravstvenog osiguranja, a 3,2 mlrd. kuna su osigurane za nastavak sanacije naslijeđenih i novostvorenih obveza. Preostala sredstva od 18,5 mlrd. kuna (a koja su prije rebalansa u travnju bila veća za 710 mil. kn) ponovno neće biti dovoljna za sve „tekuće“ troškove zdravstvene zaštite i novčanih naknada na koje su osigurane osobe HZZO-a ostvarile pravo u 2014 godini, što znači da će sustav sam od sebe ponovno stvarati nove dugove. To se i vidi, prvenstveno u bolničkom sustavu prvih devet mjeseci ove godine.

Za 2015. HZZO procjenjuje da bi, u slučaju izlaska iz riznice i s obzirom na započete i planirane reforme (novo ugovaranje primarne i bolničke zdravstvene zaštite, masterplan, novo referenciranje cijena lijekova, informatizaciju, strože kontrole privremene nesposobnosti/spriječenosti za rad kao prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja trebalo osigurati 20,7 mlrd. kuna. Zajedno sa sredstvima dopunskog zdravstvenog osiguranja za koje osiguranici uplaćuju 1,4 mlrd. kuna, potrebna raspoloživa sredstva iznosila bi 22,1 mlrd. kuna.

Dakle, taj je iznos za 1 mlrd. kn manji od onog za 2014. (23,1 mlrd.), a istovremeno omogućuje pokrivanje stvarnih troškova sustava i sprječavanje daljnjih „povremenih“ sanacija od strane državnog proračuna. Međutim - navedena projekcija za 2015. godinu je ostvariva isključivo ako HZZO može fleksibilno upravljati namjenskim sredstvima, te tako dugoročnim planiranjem i brzim reakcijama na promjene „na terenu“, može učinkovito podržati sve pokrenute i planirane reforme. Npr. plaćanje po izvršenju, kao najosnovniji mehanizam poticanja kvalitete i kvantitete neprovediv je ako HZZO na raspolaganju i dalje ima fiksne „dvanaestine“.

Dakle, izlaskom HZZO-a iz riznice omogućava se istovremeno kvalitetnije upravljanje namjenskim sredstvima, osiguravanje sredstava za tekuće troškove te omogućavanje (postupno, ali samostalno) otplate nagomilanih dugova i spriječiti stvaranje novih, a time i potrebu za stalnim „dodatnim“ sanacijama. Zato bi funkcioniranje HZZO-a kao izvanproračunskog fonda, za što je već preko deset godina osigurana potrebna legislativna podloga, s jedne strane omogućilo da zdravstvo nastavi daljnju racionalizaciju krajnjih troškova pružene zdravstvene zaštite, ali i da tempo kojim se to provodi, kao i razina raspoloživih prava, napokon izravno i transparentno ovise o razini sredstava koja se namjenski i zakonski izdvajaju upravo za tu namjenu. Zdravstvo jednom za uvijek mora biti vođeno racionalno, na temelju stvarnih potreba građana i u skladu sa zdravom ekonomskom logikom, a ne temeljem nekih političkih ili drugih proizvoljnih odluka.

PREDNOSTI IZDVAJANJA HZZO-a IZ RIZNICE

- Razina raspoloživih prava osiguranih osoba HZZO-a u zdravstvu ovisit će izravno i transparentno o razini sredstava koja se namjenski i zakonski izdvajaju u tu svrhu, umjesto da, kao što je sada da se iz sredstava koji osiguranici uplaćuju putem namjenske stope doprinosa i iz uplaćenog dijela poreza, se prikupljeni novac troši nenamjenski i samo dijelom za zdravstvo
- Zdravstvo bi konačno dobilo ono što mu zakonski pripada, odnosno namjenski prikupljena sredstva za zdravstvo trošila bi se isključivo za plaćanje troškova zdravstvene zaštite, dakle za plaćanje lijekova, ortopedskih pomagala, medicinskih zahvata itd.
- Neće se štedjeti na osiguranim osobama-pacijentima, već upravo suprotno - kad HZZO počne dobivati sve što mu zakonom pripada, imat će na raspolaganju primjerice, već od 1. siječnja 2015., gotovo 60% više novca za posebno skupe lijekove koji su potrebni za liječenje raka i nekih degenerativnih bolesti, te liječenje starije populacije
- Samostalni HZZO imat će mogućnost sa svim dobavljačima pregovarati mnogo efikasnije o cijenama lijekova, cijenama usluga i dr., čime će znatno efikasnije upravljati troškovima nego što je to moguće sada kad je HZZO dio riznice. Postotne uštede na velikim brojkama koje se odvajaju za zdravstvo čine milijunske iznose
- Samostalni HZZO moći će fleksibilno upravljati namjenskim sredstvima te reagirati na stanje u sustavu, primjerice bit će moguće plaćanje po izvršenju kao osnovni mehanizam poti-

canja kvantitete i kvalitete usluge. To je neprovedivo dok HZZO ima na raspolaganju fiksne „dvanaestine“. To će omogućiti veće usmjeravanje zdravstvenog sustava prema potrebama osiguranih osoba-pacijenata odnosno preusmjeravanje sredstava sa financiranja zgrada i plaća na konkretne usluge liječenja pacijenata

- Više novca u sustavu i postavljanje sustava na način favoriziranja rada i kvalitete donijet će i poboljšanje uvjeta u bolnicama te rada liječnika i ostalih zdravstvenih djelatnika
- Stabilizacija zdravstvenog proračuna i uspostavljanje stabilnog zdravstvenog sustava kao dugoročni cilj Vlade Republike Hrvatske i jedna od obveza europskog semestra
- Potrebna raspoloživa sredstva u 2015.godini nakon izdvajanja HZZO-a iz riznice iznosila bi 22,1 mlrd. kuna - u odnosu na sredstva u 2014.g. prije izdvajanja koja iznose 23,1 mlrd kn, što već sljedeće godine daje direktnu uštedu državnoj riznici od 1 mlrd. kuna
- Omogućit će se kvalitetnije upravljanje namjenskim sredstvima i pokrivanje stvarnih tekućih troškova zdravstvenog sustava
- Omogućit će se samostalna postupna otplata nagomilanih dugova
- Prekinut će se praksa stalnih sanacija od strane svih nas građana kao poreznih obveznika.

II. Redovni učenici i studenti više ne moraju nositi potvrde o školovanju

Prema sporazumu s eMaticom i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, HZZO je putem Web servisa preuzeo podatke o redovitim učenicima i studentima koji su upisani u akademsku godinu 2014/2015.

Zahvaljujući ovoj suradnji, na temelju dostavljenih podataka HZZO će provesti prijavu za sve osobe kod kojih se može utvrditi status u obveznom zdravstvenom osiguranju po osnovi redovnog školovanja/studiranja što će smanjiti gužve na lokacijama jer redoviti studenti još uvijek osobno dolaze regulirati svoj status u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Podaci o osobama koje su osigurane po nekim drugim osnovama predviđenih Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju poslat će se regionalnim uredima i područnim službama HZZO-a koji će potom pozvati osiguranike i utvrditi na koji bi se način mogli osigurati, tj. prema uvjetima koje ispunjavaju utvrdit će se osnova osiguranja, i potom ih obavijestiti po kojoj osnovi mogu steći status u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Osim toga svi koji žele mogu provjeriti status o obveznom zdravstvenom osiguranju na web stranici www.hzzo.hr, što mogu učiniti i osobnim dolaskom na neku od lokacija HZZO-a.

Ako redovni učenici/studenti smatraju da im status u obveznom zdravstveno osiguranju nije valjano utvrđen, mogu s potvrdom o redovnom školovanju/studiranju i potvrdom o prebivalištu doći na neku od lokacija HZZO-a i regulirati svoj status.

III. Rokovi važenja police dopunskog zdravstvenog osiguranja

Osiguranicima, koji su imali ranije ugovoreno dopunsko zdravstveno osiguranje kod drugog osiguravatelja i koje osiguranje im je isteklo najkasnije 30 dana prije sklapanja ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju kod HZZO-a , rok važenja police i iskaznice počinje teći s danom podnošenja ponude HZZO-u.

Pored toga rok važenja police i iskaznice dopunskog zdravstvenog osiguranja HZZO-a nakon proteka svakog ugovorenog razdoblja osiguranja od jedne godine produžava se na daljnju godinu dana, ako se osiguranik/ugovaratelj prije isteka tog razdoblja pisano ne izjasni da ne želi produljenje sklopljenog ugovora za sljedeće razdoblje osiguranja od godine dana.

IV. Sufinanciranje informatizacije bolnica

Upravno vijeće HZZO-a utvrdilo je iznos sredstava za sufinanciranje troškova informatizacije bolničkih procesa u okviru projekta povezivanja bolničkih informacijskih sustava s Centralnim zdravstvenim informacijskim sustavom Republike Hrvatske (BIS2CEZIH) u ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama za razdoblje do 31. prosinca 2014. godine u iznosu od 3,6 milijuna kuna.

Projekt BIS2CEZIH obuhvaća informatizaciju bolničkih poslovnih procesa za: provjeru statusa osiguranih osoba HZZO-a u obveznom i dopunskom zdravstvenom osiguranju, preuzimanje elektroničkih uputnica (eUputnica) iz CEZIH-a i slanje elektroničkih specijalističkih nalaza (eNalaz) i otpusnih pisama (eOtpusno pismo) u CEZIH.

Kada u potpunosti bude implementiran ovaj projekt na nacionalnom nivou osiguranici HZZO više neće morati odlaziti u bolnice samo radi podizanja nalaza za usluge izvršene u bolničkim specijalističkim ordinacijama ili otpusnih pisama nakon liječenja. Elektronički zapis nalaza i otpusnog pisma bolnički liječnici slati će na CEZIH, a izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite preuzimati će nalaz i otpusno pismo za svoje osigurane osobe-pacijente putem aplikacije u svojoj ordinaciji. Ovim projektom podići će se kvaliteta zdravstvenih usluga, smanjiti troškovi, povećati transparentnost i dostupnost uz veću efikasnost rada zdravstvenih djelatnika.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: v. d. ravnateljica Tatjana Prenđa Trupec, mag. ing. el. MBA
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

PODODBOR ZA ZDRAVSTVO SUH-a:

SUH podržava izlazak zdravstvene kune iz državne riznice

Pododbor za zdravstvo SUH-a, održan 4. studenoga, na dnevnom je redu imao važne točke te se očitovao o pitanjima koja su 6. studenoga prezentirana na 17. sjednici Predsjedništva SUH-a, te su o njima zauzeta stajališta. Dr. Peter Brinar, predsjednik Pododbora, te član dr. Nikola Mandić priredili su i pisana razmišljanja, što omogućilo ostalim članovima, dr. Vlasti Vučevac, dr. Vladimiru Šalamonu, te potpredsjednice SUH-a Biserki Budigam, još kvalitetniju raspravu.

U žiži interesa našao se izlaz HZZO-a iz državne riznice i tu nije bilo dvojbe. Kako je objasnio Brinar, do 2008. novac od zdravstvenog doprinosa bio je na računu HZZO-a. No, zbog manjka u državnoj riznici odlučeno je da se oko 22 milijarde kuna zadrže u riznici zbog „ krpanja“ rupa za razne izdatke, pa se tako novac namijenjen liječenju bolesnika i struci trošio i za nemedicinske namjene. K tome, na teretu HZZO-a je i dio izdvajanja i sfere socijalne i mirovinske skrbi, pa je deficit zdravstva postajao se izraženiji, nanoseći štetne posljedice po osiguranike nedostatkom pružanja optimalne i pravovremene zdravstvene usluge. Vraćanjem zdravstvene kune u zdravstveni fond zdravstvena će se potrošnja učiniti transparentnijom, a HZZO odgovornijim. Stoga je prijedlog Pododbora u potpunosti prihvaćen i od strane Predsjedništva SUH-a, te će se podrška izlasku HZZO-a iz državne riznice i javno podržavati.

Drugo je pitanje također u središtu zanimanja javnosti i odnosi se na pravo zdravstvenih kadrova na priziv savjesti. Odbijanje sve više liječnika da obavljaju pobačaje, nakon što su desetljećima ti isti vršili pobačaje sukladno zakonu, nezakonito je i blasfemično - naglasio je Brinar te zaključio kako pobačaj mora biti obavljan u javnim bolnicama te priziv savjesti nije i ne može biti razlogom za kršenje zakona i prava čovjek. Predsjedništvo SUH-a je prihvatilo takvo stajalište, naglasivši da priziv savjesti ne može biti prihvaćen kao razlog nečinjenja ni jedne zdravstvene usluge, jer sutra netko može odbiti dati transfuziju ili bilo koju drugu zdravstvenu uslugu, a što je onda od interesa za svakog osiguranika.

Kad je pak riječ o outsourcingu u zdravstvu, Pododbor je mišljenja kako je opravdano sve usluge izvan uže zdravstvene djelatnosti „preseliti“ drugim trgovačkim društvima, jer bi se tako ostvarile bitne uštede. U bolnicama treba zapošljavati tek minimalni i nužni broj nemedicinskog kadra (pravnici, činovnici, obrtnici, kuhari i čistačice itd.), a trenutno u zdravstvenoj djelatnosti kod nas radi oko 30 posto nezdravstvenog kadra, dok je u EU prosjek najviše do 15 posto.

Pododbor je izrazio i podršku Sindikatu liječnika, osuđujući nepriznavanje njihove reprezentativnosti, te držeći kako je svaki socijalni dijalog bez njihovog sudjelovanja manjkav i nedostatan. Najposlije, Pododbor je razmotrio i šira društvena pitanja poput funkcioniranja Crvenog križa, očuvanja Hrvatske poštanske banke kao jedine hrvatske banke itd.

ODBOR ZA EKONOMSKA PRAVA UMIROVLJENIKA

Da li promijeniti dobavljača struje?

Odbor SUH za ekonomska prava umirovljenika održao je neuobičajenu sjednicu 30. listopada u Novom Zagrebu, predstavljanjem pred tridesetak članova analizu tržišta elektro energetske ponude, a koja je kasnije prezentirana i na sjednici Predsjedništva SUH-a. Proces restrukturiranja elektroenergetskog sektora u Hrvatskoj i uvođenje tržišnih odnosa praktički je započeo stupanjem na snagu paketa novih energetskih zakona početkom 2002. godine. Nova zakonodavna rješenja oko liberalizacije tržišta javnih usluga dovela su do situacije u kojoj su, pored HEP-a, isporuku električne energije počele nuditi i druge tvrtke, tako da je danas u Hrvatskoj registrirano 18 tvrtki od kojih su samo četiri vrlo aktivne (HEP energija d.o.o., GEN-i d.o.o., RWE energija te Hrvatski telekom).

I dok je takav razvoj situacije izazvao u javnosti početne pozitivne ocjene, jer je otvorio put demonopolizacije tržišta, ubrzo su se počele manifestirati slabosti postojećeg sustava; pokazalo se da paket energetskih zakona iz gore navedene 2002 godine nije primjenjiv, jer nedostaju brojni podzakonski akti, dobar dio tehničke regulative te oblik praktičnog oblika primjene zakona.

Pokazalo se da su osnovne pretpostavke za razvoj tržišta u najmanju ruku upitne: otvorenost tržišta je mala (udio povlaštenih potrošača je samo 10% ukupne potrošnje), HEP još ni izdaleka nije obavio zadano restrukturiranje. Unatoč takvim okolnostima, predstavnici navedenih stranih tvrtki (Austrija, Njemačka, Slovenija) počinju intenzivnu kampanju, posjećuju domaćinstva, nude uvjete kojima mnogi sugrađani, u prvom redu upravo umirovljenici i osobe starije dobi, ne mogu odoljeti; sklapaju se prvi ugovori s nekim od navedenih ponuđača, a raskidaju oni s HEP-om. Istina, nakon više mjeseci takve prakse i prvih novih računa, dio građana se našao u neugodnoj situaciji pa su pokušali raskinuti nove ugovore. U krugovima našeg članstva pojavile su se dileme i nedoumice oko visine obračunatih cijena, kao i osjećaj nesigurnosti u vezi isporuke.

Na tragu takvih zbivanja te stalnog praćenja problematike egzistencije naše generacije, u SUH-u smo došli do spoznaje da na temu novonastale pravno-gospodarske situacije nedostaju prave informacije te je, odlukom donesenom na 15. sjednici Predsjedništvo SUH-a zadužilo Odbor za ekonomska prava da pripremi cjeloviti informaciju koja će doprijeti do članstva i ostalih građana.

Izlagač i moderator teme, dipl. ing. Josip Moser, član Odbora i jedan od vodećih stručnjaka tog područja u zemlji, predočio je sve bitne sastavnice novonastale tržišne situacije; kroz konkretne primjere i izračune je predočio moguće odgovore na dileme umirovljenika da li ili ne promijeniti dobavljača struje.

Nakon žive i konstruktivne rasprave, sudionici sastanka/predavanja su proširili svoja saznanja i razinu sigurnosti kod donošenja konačne odluke; a sudeći prema reakcijama i najavama na kraju susreta, većina će umirovljenika do daljnjega, zbog osjećaja neizvjesnosti cijena i sigurnosti opskrbe, ostati pri sadašnjem operateru.

Predsjedništvo SUH-a je na 17. sjednici od 6. studenoga razmotrilo analizu Odbora za ekonomska prave, te je dopunilo saznanjima i informacijama s internetskih portala i medija, a koja ipak ukazuju na mogućnosti nabavke nešto jeftinije struje od nekih novih dobavljača (od 5-10 posto), što i nije za zanemariti u slučajevima kad se ne mora potpisivati vremenski obvezujući ugovor. (Hrvoje Dusper)

TROGIR: 6. Sportski susreti SUH-a Splitsko-dalmatinske županije

„Trogirske ih vuču strane“

Oko dvije stotine umirovljenika okupilo se na tradicionalnim Sportskim susretima 18. listopada u kompleksu hotela Medena u Trogiru. Osim seniora-sportaša iz Trogira, Omiša, Splita, Vrgorca i Žrnovnice, svečanom otvorenju su prisustvovali i dosadašnja predsjednica Županijskog povjereništva Splitsko-dalmatinske županije Danica Tomić, novi predsjednik Ivan-Đildo Bakica, potpredsjednica SUH-a Milica Čavkić te izvršna tajnica SUH-a Mira Hendija.

Izrazivši svoje zadovoljstvo dosadašnjim uspješnim održavanjem županijskih sportskih susreta, Milica Čavkić je bivšoj predsjednici Tomić uručila priznanje, a novoizabrani predsjednik Bakica dar za dosadašnji rad. Podružnice Omiš i Žrnovnica su u ime svojih članova, bivšu predsjednicu darivali cvijećem i zahvalnicom.

Na natjecanju u šahu pobjedu su odnijeli šahisti iz Žrnovnice, drugi su bili domaćini, a treći Vrgorčani. U igri balote pobjeda je ponovno otišla Žrnovnici, drugi su bili balotaši iz Omiša, a Vrgorac treći. Najbolje su kartale Trogiranke, slijedile su ih kartašice iz Vrgorca i Žrnovnice, a da im ide u kartama pokazali su i muški natjecatelji iz Trogira, osvojivši prvo mjesto, dok je drugo pripalo Splićanima.

Po završetku natjecanja, predsjednik Bakica pobjednicima je podijelio zahvalnice, a druženje je nastavljeno na zajedničkom ručku uz nastup glazbene grupe „Maestrali“. Pjesmu i ples dodatno su „začinile“ Trogiranke, zapjevavši „Trogirske me vuču strane“, a pred kraj je ponovno proradio sportski duh, pa su dvije ženske ekipe odmjerile snage u igri potezanja užeta, i to - neriješeno! Nek’ na idućim igrama „potegnu“ bolje! (Tonći Barada)

VRGORAC

Banja, bikla i sport

Članovi vrgoračke podružnice SUH-a prošloga mjeseca su bili itekako aktivni. Njih tridesetak je od 1. do 11. listopada boravilo u toplicama Banja Vrućica u Bosni i Hercegovini, gdje su zbog kvalitetne terapije, udobnog smještaja i pristupačnih cijena redoviti gosti još od 2008. godine. Dio članova je 4. listopada sudjelovao na 15. Biklijadi, manifestaciji koja je dobila ime po tradicionalnom piću vrgoračkog kraja - bikli. Ondje su SUH-ovci izložili rukotvorine, a na ovoj manifestaciji, posvećenoj „lozi i kozi“, kontinuirano sudjeluju već deset godina. Biklijada u Vrgorcu povezuje očuvanu tradiciju i tradicionalnu proizvodnju sa suvremenim stilom života i proizvodnje što je jasno vidljivo na sajmu koji se održava u sklopu degustacije bikle, gastronomske ponude, kulturnog i zabavnog programa. To je festival ljudskih resursa i jasno ukazuje na potencijal i smjer razvoja u gospodarskom, kulturnom, sportskom i društvenom smislu, a naši SUH-ovci daju svoj kreativni doprinos.

Naši Vrgorčani su i aktivni sportaši-rekreativci, pa su 24 člana sudjelovala i na 6. Sportskim susretima SUH-a Splitsko-dalmatinske županije 18. listopada u Trogiru, na kojima su se, uz domaćine, natjecali i SUH-ovci iz Omiša, Splita i Žrnovnice. (Miro Jović)

MEDULIN

Od Pölsa do Formule 1

Dvadesetak članova SUH-a Medulin od 22. do 26. rujna bilo je u posjetu pobratimljenim umirovljenicima u Pölsu Ob Judenburgu u Gornjoj Štajerskoj u Austriji. Našim medulinskim SUH-ovcima ovo je već treći posjet austrijskim kolegama, a posjet ćemo pamtiti po ugodnom smještaju u hotelu Ehweiner i svakodnevnim izletima. Uživali smo u prekrasnom krajoliku brdovitog dijela Štajerske bogatom šumama i skijaškim stazama, no to je i kraj s oštrijom klimom gdje se temperature zimi spuštaju i do minus 20 stupnjeva.

Jedan dan posvetili smo izletu u Beč, gdje smo posjetili dvorac Schönbrunn, rezidenciju habsburških vladara i jedan od najvažnijih kulturnih spomenika u Austriji. Od 1 400 prostorija uspjeli smo obići njih tridesetak, a ogromni park koji ga okružuje ostat će nam u sjećanju po ukrasnim fontanama i mnoštvu raznobojnog cvijeća. U metropoli smo posjetili i legendarni zabavni park Prater, idilično mjesto za rekreativce, gdje smo se družili uz ručak. Posjetili smo pivovaru Puntigam u Grazu, po kapacitetu jednu od najvećih u Austriji, a na zapadu Štajerske obišli smo staru uljaru koja proizvodi tikvino ulje, jedan od najpoznatijih austrijskih izvoznih proizvoda. Vozili smo se i uskotračnim vlakom kroz zelene predjele, a posebno nas se dojmio obilazak staze za utrke Formule 1, koja može primiti i do 35000 gledatelja i na koju su Austrijanci, osobito mladi, vrlo ponosni.

No uz svakodnevne izlete, zajedničke večere i druženja, našlo se vremena i za pokoji ozbiljni razgovor, pa smo tako u razgovoru s našim domaćinima saznali kako i njih muče brojni umirovljenički problemi. Smatraju da država nije socijalna, mnogo je umirovljenika slabog imovinskog stanja, te upućuju kritike vladi kako stekli razumijevanje i izborili se za svoja prava. Doživljaj je bio potpun, razmijenili smo iskustva i usuglasili se u zajedničkoj želji za osiguranjem svjetlije budućnosti umirovljenika. (Vera Vidmar)

ZAGREB

Novi predsjednici i stari prijatelji

U listopadu su održane godišnje izvještajne skupštine triju podružnica. Prva, i to izvanredna, održana je u Miroševcu, gdje je, pored iznošenja redovnih godišnjih izvješća, izabrano i novo rukovodstvo. Kako je predsjedništvo Podružnice, na čelu s Krešimirom Šuškovićem još prije nekoliko mjeseci podnijelo ostavku, demokratskim izborom za novog je predsjednika izabran Ivica Mickovski. Na skupštini je bio nazočan i zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić, a nakon redovnog radnog dijela, druženje prisutnih nastavljeno je uz bogatu zakusku i zabavu.

I u SUH-u Peščenica je na redovnoj godišnjoj skupštini bilo promjena na „vrhu“. Kako je dotadašnja predsjednica Mileva Kuzmanović zbog zdravstvenog stanja dala ostavku, na njezino mjesto izabrana je dotadašnja blagajnica Mirjana Novačić. Podružnica je, s pauzama, aktivna već više od 12 godina, a u ovoj godini je ostvarila izvanredne rezultate. Po završetku rada skupštine, prisutni su se družili uz prigodan domjenak, prisjećajući se proteklih godina i smišljajući planove za buduće aktivnosti.

Na skupštini Podružnice Centar nije, doduše, bilo izbora novog predsjednika ili predsjednice (neupitno je ostala na dužnosti Nevenka Vrbanić), već „samo“ spomen uobičajenih briga - osjetno smanjenje broja članova. Novi umirovljenici se ne uključuju aktivnosti i druženja, a broj „starih“ se smanjuje zbog starosti ili bolesti.

U raspravi je naglašena potreba za izgradnjom novih domova umirovljenika, osiguranjem novog prostora, i dakako ono uobičajeno - poboljšanjem životnih uvjeta umirovljenika. No, raspoloženje prisutnima svakako je popravio susret sa članicama starijima od 90 godina koje su aktivne još od vremena osnivanja Podružnice. I usprkos brigama, svi su se složili kako je SUH Centar učinio mnogo za svoje članove, realizirao bogat program, da se svakoga tjedna redovito sastaju, a njihove prostorije često se pretvaraju u prave male „kavane“ i susrete starih prijatelja. (Biserka Budigam)

STUDENTSKI GRAD

Praške uspomene

Članovi Podružnice Studentski grad-Zagreb ove su se godine pokazali pravim entuzijastima za inozemna putovanja. Uz dva posjeta Banji Vrućici u Bosni i Hercegovini u ožujku i listopadu, naši svjetski putnici u svibnju su boravili i u Italiji, a krajem prošlog mjeseca zaputili su se u Češku.

Tako se 20-ak SUH-ovaca 30. listopada u jutarnjim satima zaputilo prema Češkoj. Prva češka postaja bio je srednjovjekovni grad Telč, čije su stare kuće za živopisnim fasadama na znamenitom gradskom trgu od 1992. godine pod UNESCO-vom zaštitom. Prošetali su starogradskom jezgrom uz dvorac Zachariáša od Hradeca te se usput počastili poznatim domaćim pivom „Ježek“.

U češku metropolu stigli su u poslijepodnevnim satima, a nakon smještaja u hotelu „Slavija“, društvo se javnim prijevozom zaputilo prema središtu grada. Predvođeni turističkom voditeljicom, obišli su Židovsku četvrt i groblje, te Staronovu, Pinkasovu, Klausovu i Maiselovu sinagogu. Vidjeli su i Crkvu sv. Marije Snježne, Prašku branu, rodnu kuću pisca Franza Kafke, povijesni kompleks zgrada Klementinum, Nacionalnu knjižnicu, te srednjovjekovno „svjetsko čudo“ - Praški astronomski sat na Staroj gradskoj vijećnici - postavljen prije više od 600 godina i koji još uvijek uredno otkucava. Posjetili su i Kraljevsku palaču, Katedralu sv. Vita, Zlatnu ulicu, Češki senat, Karlov most te se vozili brodom po rijeci Vltavi, gdje su i večerali. Češka kuhinja poznata je po svojim neobičnim kombinacijama okusa, slatko-slano i slatko-kiselo, a općepoznato je da se najbolje jede u njihovim brojnim pivnicama, i to jela poput svinjske koljenice, govedine u umaku od brusnica i šlaga, te nezaobilazne knedličke. Oduševila ih je i njihova juha od češnjaka, a sve su to dakako „zalili“ češkim pivom poput Staropramena, Pilsner Urquella i Kozela. Na povratku u Zagreb još su posjetili i srednjovjekovni grad Krumlov, koji je 1992. također upisan na popis svjetske baštine UNESCO-a.

Naši SUH-ovci iz Studentskog grada kući su ponijeli iznimno oduševljenje organizacijom izleta, besprijekorno pripremljenom voditeljicom koja ih je opskrbila s pregršt informacija te nezaboravnom ljepotom gradova koje su posjetili. Vjerujemo kako bi velika većina onih koji su bili u Pragu voljela još koji put ga posjetiti. (Snježana Živčić)

U SJEĆANJE NA DOAJENA

Ivan Sršen (1934.- 2014.)
Otišao sindikalni gospar

Dugogodišnji predsjednik Podružnice SUH-a Dubrovnik i predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Dubrovačko-neretvanske županije, pravnik Ivan Sršen, preminuo je u ponedjeljak, 13. listopada, u osamdesetoj godini života. Kao doajen hrvatskog sindikalnog i umirovljeničkog pokreta te glavni inicijator i osnivač dubrovačke Podružnice, aktivno je rukovodio njezinim aktivnostima sve do prije nekoliko mjeseci. Na sjednici 19. svibnja o.g. proglašen je doživotnim počasnim predsjednikom, a posebna zahvalnica Središnjice SUH-a dodijeljena mu je tek nekoliko dana prije smrti. Na sjednici Predsjedništva SUH-a od 6. studenoga o.g. održana je minuta šutnje u počast svima dragom i neprežaljenom kolegi.

Ivan Sršen, ili kako su ga kolege i kolegice u Zagrebu voljeli zvati -gospar Ivo, rodio se na otoku Mljetu, a pravo je diplomirao u Zagrebu. Ivo je mnogo učinio za dobrobit naših umirovljenika, a posebno je zaslužan za zalaganje za povrat duga umirovljenicima, za što se, s još pet kolega iz Sindikata, naposljetku i izborio. Osim rukovođenja dubrovačkom Podružnicom, bio je i kolumnist Glasa Grada, a njegove kolumne o umirovljeničkim temama ostavile su neizbrisiv trag.

Na groblju su ga ispratile i poruke tuge Glasa Grada, Središnjice SUH-a, podružnica Dubrovnika, Župe dubrovačke i Mljeta, Županijskog povjereništva te brojnih drugih poštovatelja gospara Ive.

Preminuo Stjepan Kševi

Iz Brodsko-posavske županije s tugom nam javljaju da je 9. listopada iznenada preminuo naš kolega i prijatelj Stjepan Kševi, zamjenik predsjednika Županijskog povjereništva Brodsko-posavske županije i predsjednik Podružnice Bukovlje. Dragog kolegu ćemo pamtiti po dobroti, vedrom i pozitivnom duhu, društvenosti te odgovornom i savjesnom obnašanju svojih dužnosti. Na posljednjem ispraćaju sućut obitelji izrazili su i predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Stjepan Rakitić s članovima predsjedništva. (Jasna Brandt)

ZAGREB - PEŠĆENICA

Sveti Martin na Pešćenici

Podružnica SUH-a Pešćenice iz Zagreba 8. studenoga je organizirala proslavu Martinja, okupivši pedesetak članova. Biskup je krstio mošt, a nakon toga je uslijedilo druženje uz glazbu i ples. Zakusku su omogućile donacije mesnica Habijanec i Kinfa te vinarije Režek iz Jaske. Raspoloženi penzićke i penzići pokazali su zavidne plesne vještine. (Mirjana Novačić)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica
Uređuje: Uredništvo Glasila
Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.
Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr
Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete
Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.
Cijena: 5 kn
Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

OSIJEK

Jabučne svečanosti

Članovi osječkog SUH-a organizirali su jednodnevni izlet u Požegu, prelijepom slavonskom gradu u prostranoj Požeškoj kotlini, a zahvaljujući lijepom vremenu i zanimljivom programu, pridružili su nam se i članovi Matice umirovljenika. Tako su se dva puna autobusa veselo raspoloženih izletnika preko šumovite i maglovite Krndije zaputila put Požege, gdje nas je dočekao miran jesenski dan obasjan suncem.

Grad Požega niknuo je još u 11. stoljeću, izgradnjom šesterokutne utvrde koju i danas zovu Starim gradom. Danas ima 26.000 stanovnika, nekoliko srednjih škola te veleučilište. Arhitekturom dominira središnji gradski Trg Svetog Trojstva s kužnim pilom podignutim u 18. stoljeću, a na obroncima Krndije, Papuka, Psunja i Požeške gore su uredni i održavani vinogradi, vinske ceste te bezbroj vikendica, odmorišta i ugostiteljskih objekata.

Najprije smo posjetili tvrtku Grbić d.o.o., koja se bavi vlastitom proizvodnjom te kooperativnom proizvodnjom poljoprivrednih prehrambenih proizvoda s malim proizvođačima. Imanje se prostire na 250 hektara zemlje, a glavni proizvod je djevičansko bućino ulje, koje se prodaje i izvan naših granica. Lijepo smo se proveli i na Danima jabuka, 19. tradicionalnoj izložbi jabuka, voćnih prerađevina, meda i drugih pčelinjih proizvoda te rukotvorina, na kojoj je sudjelovalo više od 50 izlagača. Posebno su popularne bile prerađevine od aronije i mrkve. Nakon obilnog i ukusnog ručka u Gradskom podrumu, uz glazbu i pjesmu te, naravno, odličnog raspoloženja, krenuli smo u razgledavanje grada. Posjetili smo franjevački samostan te njegovu knjižnicu s 15.000 svezaka i inkunabula - knjiga tiskanih u Europi do 1.500. godine, a impresionirala nas je i gotička srednjovjekovna crkva Svetog Lovre, sa svojom kriptom crkvenih dostojanstvenika. Sam biskupski dvor jedan je od najvećih u Hrvatskoj, monumentalnog pročelja, vrlo lijepo održavan, a u njemu se organiziraju razne vjerske edukacije i događanja. Lokalni vodič poveo nas je i u Dom Družbe sestara milosrdnica Sv. Vinka Paulskog, gdje u oku ugodnom ambijentu radi 16 časnih sestara koje se bave edukativnim i karitativnim aktivnostima, rade u bolnici i srednjim školama.

Ovakvi izleti predstavljaju nam veliki užitak, te smo, vraćajući se svojim kućama u kasnim večernjim satima, puni lijepih utisaka, poželjeli da takvih druženja ubuduće bude sve više! (Miroslava Rađenović)

uokvireno

Akcija za Socijalnu samoposlugu u Vukovaru

Aktivni osječki SUH-ovci su u drugoj polovici listopada organizirali drugu akciju prikupljanja humanitarne pomoći za Socijalnu samoposlugu u Vukovaru. Samoposluga je početkom travnja otvorena na inicijativu humanitarne udruge Duga, a namijenjena je pružanju pomoći, ponajprije u hrani, najsiromašnijim Vukovarcima.

Tada smo, samo četiri dana nakon otvaranja ovog socijalnog dućana, organizirali prvo prikupljanje namirnica i drugih potrepština, a sada smo samoposluzi donirali prehrambene i druge artikle u vrijednosti od oko 4.000 kuna. Ovim putem bismo uputili i zahvalu Agristaru d.o.o. iz Višnjevca koji nam je priskočio u pomoć doniravši 180 kutija čaja, kao i Evangeličkoj crkvi koja nam je posudila kombi za otpremu prikupljenih artikala u Vukovar.

Nažalost, preko 1 000 vukovarskih obitelji prisiljeno je koristiti usluge Socijalne samoposluge, stoga pozivamo i ostale članove SUH-a da u svojim Podružnicama pokušaju organizirati prikupljanje pomoći, te je pošalju na adresu Socijalne samoposluge u Vukovaru, Sajmište 23,

a informirati se mogu i na broj telefona 099/520-2211. (Mato Obradović)

Povlastice za članove Sindikata umirovljenika Hrvatske

A. LJEKARNE

1. "Zdravstvena ustanova Ljekarne Medikor", Sesvete, Zagrebačka 6, 01/205-9925 i Trg Lovre Matačića 8, 01/2002-147. Drogerije: "Prodavaonica zdravlja", Zagreb, Praška 10, 01/4827-254 i "Medikor", Zagreb, Nova cesta 52, 01/3689-666 **- 10% popusta na proizvode "Omron" (tlakomjeri, inhalatori, termometri, E4 tens itd.), "Beurer" (masažeri, grijači pokrivači, vage itd.), "Natures Plus" (spiru-teini, vitamini, biljni pripravci itd.) i "Flavin 7", a na sav ostali šareni asortiman (OTC) 5%.**

2. Ljekarne Filipović, Zagreb, Radnička cesta 59A, 01/6187-729; Jaruščica 11 - Lanište 01/6140595; 44235 Mošćenica 044/733-697 **- 10% popusta na tzv. šareni asortiman (OTC).**

3. Zdravstvena ustanova Ljekarne Tripolski, Osijek, J. J. Strossmayera 14, 031/207808 **- 10% popusta na tzv. šareni asortiman (OTC).**

B. CENTRI ZA LIJEČENJE I ZDRAVSTVENU REHABILITACIJU

1. ZTC Banja Vrućica, Teslić, Bosna i Hercegovina tel. 00387/53410030 **- 10% popusta na usluge uz mogućnost obročne otplate na kardiovaskularni i reumatološki program usluga, te 50 % popusta na cijenu ručka (5 eura).**

2. Krapinske Toplice, Antuna Mihanovića 2, tel. 049/202-202 - Krass Hotel 049/232-322 - **za skupne korisnike 15% popusta, za pojedinačne 10% popusta na utvrđenu cijenu smještaja.**

3. Bizovačke Toplice d.d. Bizovac, Sunčana 39, tel. 031/685-100 **- popust na cijene smještaja u hotelu "Termia" s dvije zvjezdice i to: puni pansion u jednokrevetnoj sobi za 280,50 kn, a u dvokrevetnoj 225,50 kn; popust za smještaj u Prenoćištu Toplice: puni pansion u jednokrevetnoj sobi 168,00 kn, a u dvokrevetnoj i trokrevetnoj 145,00 kn po osobi; kupališni kompleks Bizovačkih toplica: za organiziranje grupe (minimalno 20 osoba) cijena jednodnevnog kupanja iznosi 15,00 kn.**

4. Terme Tuhelj d.o.o. Tuheljske Toplice, Ljudevita Gaja 4, tel. 049/203-754, **popusti: a) za grupne korisnike (najmanje 25 osoba) bazeni i ručak 77,00 kn radnim danom i 85,00 kn vikendom; b) za pojedinačne korisnike 15% popusta na cijene smještaja duljeg od 2 dana, te 20 % popusta na cijene uporabe bazena.**

5. Stubičke Toplice, Hemerson d.o.o. Gupčeva zvijezda 3 - Hotel Matija Gubec, Stubičke Toplice, V. Šipeka 31, tel. 049/282-403 **- popust na smještaj: polupansion 220,00 kn dnevno po osobi, a puni pansion 240,00 kn dnevno po osobi.**

6. Lječilište Istarske Toplice, Sv. Stjepana 60, 52427 Livade **- organizirana grupa članova SUH-a u hotelu Mirna u dvokrevetnim sobama tipa standard ima ugovorene posebno povoljne cijene, ovisno o veličini grupe i terminu, 50% popust na wellness zonu itd.**

7. Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice, Trg slobode 4, tel. 042/630206, fax 042/630857 **- a) za grupne korisnike 15% popusta na važeće cijene, b) za pojedinačne korisnike 10% uz minimalni boravak od 10 dana.**

8. Hotel Terme Jezerčica, 49240 Donja Stubica, Topličk a 80, tel. 049/200-605 **- 20% popusta na dnevne ulaznice za bazene za individualne dolaske (15% za saune, masaže i tretmane); za grupni posjet (20 osoba) bazeni i ručak radnim danom 65 kn, a vikendom i praznikom 75 kn; puni pansion za minimalno 4 noćenja 200 kn dnevno.**

9. Banja Reumal, Fojnica, Banjska 1, Bosna i Hercegovina **- 10% univerzalni popust - fizikalna terapija (1690,00 ili 1450,00 kn) i balneo terapija (1.450,00 ili 1.300,00 kn), ovisno o terminu posjeta.**

10. Thalassoterapia Crikvenica, 51260 Crikvenica, Gajevo šetalište 21, tel. 051/407-636, mob. 099/808-250 **- 3% - 20% popusta za članove SUH-a (u individualnom ili grupnom aranžmanu) na 7-12 noćenja, a 10% popusta na 12 i više noćenja.**

11. Poliklinika Medikol, Zagreb, Voćarska 106, tel.01/4594772 - sistematski pregledi za muškarce 1000 kn, a za žene 1600 kn; **popusti za članove SUH-a i članove njihovih obitelji: 30% popusta na cijene dijagnostike i pregleda iz stalne djelatnosti, a 10% na cijene dijagnostike i pregleda iz konzilijarnih usluga i laboratorijske dijagnostike iz stalne djelatnosti (Zagreb, Rijeka, Čakovec, Split i Osijek).**

12. SimBex d.o.o., Zagreb, Andrije Hebranga 10 - besplatna predavanja i besplatna mjerenja po dogovorenom rasporedu; **10% popusta na kompletan prodajni asortiman proizvoda i usluga.**

13. Vita Perfectus d.o.o. Zagreb, Tržna 1a **- popust na medicinske pripravke i ortopedska pomagala.**

14. Optika Argus, Zagreb, Poljička 1, **- 12% popusta na kupnju robe i usluga iz asortimana tvrtke i pružanje stručnih usluga + 3,5% popusta na gotovinsko plaćanje.**

15. Optika Visus, d.o.o., Osijek, Stjepana Radića 10, 031/213470 - **30% popusta na kupnju višejakosnih (progresivnih, bifokalnih, dioptrijskih) naočala i 20% popusta na sve jednojakosne dioptrijske naočale.**

C. UGOSTITELJSTVO I HOTELI

1. Željezničko ugostiteljstvo d.o.o. Zagreb, 01/6695-425 - popusti za članove SUH-a: **30%** u hotelu "Dora" Zagreb (01/6311-900), **35%** u hotelu "Mursa" Osijek (031/224-900), **30%** u prenoćištu „Željezničar" Split (021/401-200).

2. Smolčić ugostiteljstvo, Čepin, Psunjska 39, 031/297742 **- 10% popusta na sveukupnu ponudu hrane u bistrou "Vesna" i u restoranu "Millenium".** Mjesečna pretplata na topli obrok 27,00 kn uz besplatnu dostavu.

3. Hoteli Jadran d.d. 51260 Crikvenica, Bana Jelačića 16, 051/241-970, 051/455560 **- 10% popusta na grupe od 25 i više osoba.**

D. RAZNE DJELATNOSTI

1. Autoprijevoz Čazmatrans - Nova d.o.o, Čazma, Milana Novačića 10 **- 30% popusta na redovitim linijama na relaciji Dugo Selo - Vrbovec - Zagreb, te pogodnosti za jednodnevne izlete.**

2. Slavonija Bus, Prnjavor, Novi Grad 24a **- 50% popusta na autobusne karte na redovitoj lokalnoj liniji Slavonski Brod-Šamac.**

3. Vrbovec Express, 10347 Rakovec, vl. Stjepan Brezički **- 10% popusta na grupu od 45-51 putnika, a za 28 putnika 5%.**

4. Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 282, 01/6004-230, **- 15% popusta na kasko-osiguranje, 30% popusta na osiguranje imovine i besplatni preventivni tehnički pregled vozila.**

5. Vodoinstalaterski servis "Pipa", Zagreb, Jačkovina 101, tel. 01/3453125, mob. 091/2477099, 098/247709 **- 20% popusta na gotovinsko plaćanje usluga i 10% popusta na kartično.**

6. Elektroinstalacije FIMD d.o.o. , Zagreb, mob. 099/5549-211 **- 10% popusta na sve usluge.**

7. VEKA-ING d.o.o. Zagreb, Branimirova 189, 01/2342-525 **- 5% popusta na cijenu i servisiranje klima-uređaja.**

8. PEVEC - maloprodaja neprehrambene robe d.d. V. Škorpika 26, 10000 Zagreb, 01/3430-561 **- popust od 2% - 25% na sve proizvode osim bijele tehnike.**

9. Guma centar, Zagreb, Gospodarska 70, 01/3464-660, 01/3435-975 - prodaja nizozemskih auto-guma "Vredestein" **- popust od 15% za kartično i 20% za gotovinsko plaćanje uz besplatnu montažu i balansiranje guma.**

10. EP Systems (prodaja i servis kompjuterske opreme), Zagreb, Perjavica.

11. g. Marko Golik, mob.: 091/9211433 **- 20% popusta na gotovinsko plaćanje svih servisnih usluga.**

12. Odvjetnički ured Ljiljana Sinanović, 52440 Poreč, Nikole Tesle 8/1, tel/fax 052/451-232, mob.:098/9385-977 **- 25% popusta na cijene usluga.**

13. Glas Istre, Pula - 10% posto povoljnije u odnosu na ostale pretplatnike. Prijave članova SUH-a zaprima: Lučo Pavletić, 052/211-006 (ured), mob.: 091/7241-740.

14. Perutnina Ptuj, Pipo d.o.o. Čakovec, Rudolfa Steinera 7, 040/372-839 **- 10% popusta na ku-pnju gotovinom.**

15. Brioni d.d. Pula, Šijanska cesta 45 52100 Pula, prijevoz za članove SUH-a temeljem članske iskaznice komercijalni **popust od 30%. u jednom smjeru, i 40% na povratne karte na svim linijama u tuzemstu.**

16. Lasica d.o.o. izdavač tjednika Posavska Hrvatska, Trg J. Stadlera 2, 35 000 Slavonski Brod, odobrava **popust 24% na cijenu novina s dostavom na kućnu adresu. Uvjet za popust je minimalni broj pretplatnika - 10 po broju lista.**

NAPOMENA: Članovi i članice SUH-a na prodajnim mjestima i u uslužnim radionicama navedenih poslovnih partnera obvezni su predočiti uredno ovjerenu člansku iskaznicu SUH-a (kao dokaz članstva i pravodobno podmirene članarine), te osobnu iskaznicu. Također, ako želite više detalja, o uvjetima ponude ili želite javiti o nekom problemu u realizaciji povlastice, nazovite SUH na broj 01/4655-146.

Zašto zlostavljamo jedni druge?

Piše: Biserka Budigam, psihologinja

U posljednjih deset godina sve se više govori o zlostavljanu starijih osoba, no kako je provedenih istraživanja na tu temu malo, tako su i statistički podaci vrlo oskudni. Niti jedna služba se ne bavi evidencijom zlostavljanja ili nasilja nad starijim osobama, a točni statistički podaci ne mogu se izvući ni iz policijske evidencije nasilja.

Službe koje se bave problemima starijih, poput centra za socijalnu skrb, zdravstvenih ustanova, raznih savjetovališta i udruga, svjedoče o velikom porastu zlostavljanja starijih osoba, ili bolje rečeno, prijava zlostavljanja. Neka ispitivanja su pokazala da više od 50 posto starijih svakodnevno trpi psihičko zlostavljanje, a njih 80 posto zlostavljanju je izloženo u vlastitoj obitelji. I dok je za zlostavljane žene i djecu interes sve veći, o zlostavljanju starijih se vrlo malo ili uopće ne govori. Otvaraju se specijalizirana savjetovališta i „sigurne kuće“, SOS telefoni, ali ne i za starije - oni ne znaju kome se obratiti.

Kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj vlada demografski „trend“ starenja stanovništva, pa je prema popisu stanovništva iz 2011. godine, 17,7 posto hrvatskih građana u dobi iznad 65 godina. Mirovine su sve niže, prate nas reforme mirovinskog, zdravstvenog i sustava socijalne skrbi, a sve to direktno utječe na položaj umirovljenika, a indirektno na nezaposlenost mladih. To pak utječe na materijalno stanje u obiteljima, u kojima često upravo umirovljeni članovi nose većinu financijskog tereta na svojim leđima. Zbog takvog stanja starije osobe spadaju u jednu od najranjivijih skupina stanovništva, a siromaštvo i zlostavljanje kojima bivaju izložene dovode ih do depresije, društvene izolacije, gubljenja povjerenja u sustav, a naposljetku i u ljude.

Psihičko i fizičko zlostavljanje u obitelji znači dehumanizaciju starijih osoba, uništava njihovo samopoštovanje, a može poprimiti različite oblike, kao što su prijetnje da će ostati sami, nazivanje pogrdnim imenima, zabrane posjeta, tajenje informacija, prigovaranje zbog načina govora, nepoštivanje, namjerno pogrešno interpretiranje njihovih vrijednosti, ignoriranje, pretjerano kritiziranje, laganje, vrijeđanje, ruganje, naguravanje... Među svim tim oblicima ponašanja, verbalno zlostavljanje je najčešće, a dovodi do velikih problema u komunikaciji i razdora u obitelji, Javlja se i fizičko zlostavljanje od strane mlađih članova obitelji koji su zbog nezaposlenosti frustrirani i zahtijevaju od baka i djedova da im svoju mirovinu „dobrovoljno doniraju“, pa se tako događa da takvi „fini“ mladi ljudi starijoj osobi daju preveliku dozu lijekova ili ih uskraćuju, prisiljavaju na sjedenje ili ležanje, vežu ih, zaključavaju...

Prije tri godine sam u jednoj našoj Podružnici održala predavanje na temu „Pravo starijih na život bez nasilja“. Kada sam navodila primjere zlostavljanja starijih u krugu obitelji, na licima mnogih moglo se iščitati čuđenje i zaprepaštenost, dok su istovremeno postali mnogo zainteresiraniji i pažljiviji. Nakon predavanja nabrajali su primjere sličnih oblika ponašanja prema starijima u obitelji „svojih susjeda ili rođaka“, no tu se, ne sumnjam, zapravo radilo o njihovim vlastitim primjerima, što zbog stida nisu željeli javno priznati ni sebi ni drugima. Spomenula sam i zlostavljanje starijih na ulici, u trgovini, tramvaju, a bilo je primjera poput „kaj se guraš stara“, „kaj doma ne spavaš“, „debela“, „ćelavi“, „smrdiš“ i sl., što su osobno doživjeli, tu nije trebalo štititi vlastitu obitelj, „to su samo tuđa djeca neodgojena, za razliku od naše“.

Premda mi tada nije bila namjera provoditi istraživanje, ipak sam predložila da pogledamo kako stvari stoje kod nas. Bez prethodne pripreme sam zamolila prisutne da svatko uzme komadić papira i na njemu zapiše svoj spol, dob, broj osoba koje žive u njihovom domaćinstvu, te odgovor na pitanje „Jeste li doživjeli neki od oblika zlostavljanja: a) psihičkog - u kući, u okolini; b) tjelesnog - u kući, u okolini.

I gle čuda - od 37 prisutnih dobila sam 31 ceduljicu na kojoj je stajalo da su doživjeli neki oblik psihičkog ili tjelesnog zlostavljanja u kući, a u okolini svi psihičko, te samo dva tjelesno. Te iste ceduljice sam pronašla prije nekoliko dana prilikom pospremanja ladica svog radnog stola, pa sam odlučila ponovno malo istraživati. No prije toga bih vam željela s nekoliko primjera pokazati zašto sam napisala gornji naslov. Nakon što sam jednom prilikom na televiziji govorila o ovoj problematici, povećao se interes za naše psihološko savjetovalište. Do tada su nam se javljali uglavnom bračni partneri, prijatelji, rođaci, roditelji koji se žale na svoju djecu. No događa se i to da se sin žali na majku da ga zlostavlja, jer žive u zajedničkoj kući čiji su suvlasnici, majka ima više od 80 godina, ne vidi i ne čuje dobro, pomalo zaboravlja, pa optužuje mlađe ukućane da joj uzimaju stvari i izazva svađu. Ili kćerka dolazi tražiti pomoć jer majka zove centar za socijalnu skrb i žali se da nema što jesti jer joj kćerka ne daje, da joj uzima sve novce i sl., a zapravo majka nema dovoljno vlastitih sredstava i uzdržava je kćerka i naravno, ima dovoljno hrane i adekvatnu skrb. Isto tako i „djeca“, koja imaju 55 i više godina, često ne „prepoznaju“ svoje roditelje i misle da ih oni zlostavljaju. Malo poznaju psihologiju starih i promjene koje donose godine. Stari su ponekad svjesni svoje slabije snalažljivosti, brzine i spretnosti, no to ne žele priznati. To je zapravo obrambeni mehanizam da sačuvaju svoje dostojanstvo i uvjereni su da to što im mlađi govore nije istina. Primjerice, nezadovoljstvo sinovim izborom supruge i ta netrpeljivost prema snahi sada se potenciraju i izazivaju sukobe. Ili tri generacije žive u skučenom prostoru, slabih materijalnih mogućnosti, dvije žene (baka i unuka) ne rade, vezane su za kuću po cijele dane, nemaju što raditi. Tko je sada tu zlostavljana osoba, a tko zlostavljač? Svi su i zlostavljani i zlostavljači!

Mudrost nas uči da prepoznamo slabijega, da pronađemo onoga tko je u određenoj situaciji mudriji i tko će poslušati savjete stručnjaka te pokušati poboljšati odnose. Za bolju komunikaciju potrebna je dobra volja i s jedne i s druge strane, a ponekad valja i popustiti. Lijepo kaže stara poslovica - „pametniji popušta“. Treba saslušati mišljenje stručnjaka, ali i ne zaboraviti da se svi mijenjamo i da ćemo, ako dovoljno dugo poživimo, možda i mi biti poput naše majke. Trebamo nastojati učiti komunicirati s drugima i drugačijima, te stjecati nova znanja o promjenama koje nam donosi starenje, jer to više nije naša mama iz mladosti, pokušajmo ju doživjeti kao iz vremena kad je ona brinula za nas i kad je bila „ona dobra“.

Često se događa da i nehotice zlostavljamo druge. No imajmo na umu kako se osjećamo kada se nama netko izruguje ili nas omalovažava. Kao što kad nas boli zub idemo zubaru, tako i kad nam se naruše međusobni odnosi, valja se posavjetovati sa psihologom ili otići u SUH-ovo polivalentno savjetovalište.

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

Pohlepni zajmodavac

Pitanje: Suprug i ja smo, kao solidarni dužnici, sklopili ugovor o zajmu na pozamašan iznos, no u međuvremenu smo se sudski razveli, nakon čega je prestao bilo kakav međusobni kontakt. Kako se moja materijalna situacija znatno popravila, odlučila sam podmiriti cijeli preostali dio zajma, a od bivšeg supruga tražiti povrat. To sam i učinila te vjerovniku vratila zajam u cjelini, a putem svog odvjetnika zatražila od bivšeg supruga isplatu svog dijela zajma. Nemalo sam se iznenadila kada mi je rekao da je još prije mene podmirio cjelokupan iznos zajma, te mi je priložio i potvrdu o uplati. Kako se zajmodavac ovime pokazao kao nemoralna osoba, primivši povrat duga od svakoga ponaosob, odlučila sam putem suda zatražiti povrat svog uplaćenog iznosa duga. Što trebam poduzeti kako bih realizirala svoje potraživanje? (M. B., Omiš)

Odgovor: Navodi iz Vašeg upita pokazuju da se zajmodavac dvostruko podmirio svojim potraživanjem prema Vama. Stoga Vam preporučujem da dopisom tražite povrat iznosa kojeg ste uplatili, a ako se na to ogluši, podnesite tužbu za bezrazložno bogaćenje radi stjecanja novca bez osnove. Tužbu morate potkrijepiti pisanom potvrdom Vašeg bivšeg supruga da je već jednom isplatio dug, a po potrebi možete predložiti i njegovo svjedočenje. Svemu ovome priložite i ugovor o zajmu.

Ovrha zbog pričuve

Pitanje: Vlasnik sam dvosobnog komfornog stana u stambenoj zgradi u Novom Zagrebu. Kako sam već dulje vrijeme u teškoj financijskoj situaciji, nisam bio u mogućnosti plaćati pričuvu. Nakon više opomena od strane predstavnika stanara, dobio sam upozorenje pred tužbu u kojem mi se prijeti da će protiv mene pokrenuti sudski postupak koji će završiti ovrhom i prodajom mog stana. Zanima me mogu li zbog neplaćanja spomenute pričuve zaista ostati bez stana? Što trebam poduzeti? (D. S., Zagreb)

Odgovor: Preporučujem Vam da pribavite sredstva i podmirite svoju obvezu plaćanja zajedničke pričuve, jer zaista postoji realna mogućnost da Vas predstavnik stanara u ime svih stanara zgrade tuži, dobije spor, te provedenom ovrhom temeljem pravomoćne presude putem javne dražbe proda stan. Time će se podmiriti sudski troškovi, zajednička pričuva, a ostatak ide na Vaš tekući račun. Dakle, oprez! Svakako podmirite svoj dug, a prijetnju ovrhom shvatite najozbiljnije!

Sin ne plaća alimentaciju

Pitanje: Supruga i ja imamo vrlo male mirovine te jedva spajamo kraj s krajem. Nedavno smo dobili upozorenje pred ovrhu zbog toga što naš sin ne plaća alimentaciju bivšoj supruzi i djeci. On s nama uopće ne komunicira, a navodno uopće ne boravi u Hrvatskoj. S obzirom na to da bi nas svako opterećenje naših mirovina praktički dovelo na rub egzistencije, objasnite nam zašto bi mi kao roditelji plaćali alimentaciju umjesto sina? Napominjem da se radi o sinu jedincu koji će zakonski naslijediti našu imovinu. (M. D., Rijeka)

Odgovor: Prema zakonskim propisima dužni ste u ime svog sina, bez obzira na to u kakvim ste odnosima, plaćati alimentaciju sve dok se on ne pojavi i ne preuzme obvezu, čak i ako ne se ne viđate i ne kontaktirate s unucima. Kako je u pitanju zakonsko uzdržavanje, morat ćete od svoje i suprugine mirovine odvajati do polovice iznosa ili će vam taj iznos niti ovršen.

Nasljeđivanje imovine za života

Pitanje: Udovac sam i vlasnik imovine veće vrijednosti. Kako imam troje odrasle djece koja su već dugo u braku, htio bih još za života riješiti nasljeđivanje svoje imovine, jer ne bih htio da se moja djeca nakon moje smrti svađaju, a odvjetnici masno zarađuju. Može li se to riješiti kakvim ugovorom kojim bih već sada raspodijelio svoju imovinu? (I. R., Umag)

Odgovor: Zakon o nasljeđivanju sadrži odredbu o sklapanju ugovora o raspodjeli imovine za života. Navedenim ugovorom, kojeg će osim Vas potpisati i Vaša djeca, potrebno je precizirati tko koju imovinu nasljeđuje. Također, ugovor treba solemnizirati kod javnog bilježnika. Preporučujem da vodite računa o tome da se u ugovor unese odredba o Vašem doživotnom pravu plodouživanja nekretnina koje su predmet ugovora. Ovo sve za slučaj da Vaša djeca prihvate ovakav način raspoređivanja imovine, jer će se u protivnom primijeniti zakonsko nasljeđivanje.

Vanbračna družica

Pitanje: Već duži niz godina muž i ja smo neformalno rastavljeni te živimo odvojeno, no nismo se i sudski razveli. Dobila sam informaciju da živi u vanbračnoj zajednici s jednom ženom posljednjih pet godina, kao i to da je teško obolio te da se može očekivati najgore. Kako smo još uvijek formalno u braku, zanima me hoće li njegova vanbračna družica sa mnom nasljeđivati njegovu imovinu, a posebno me zanima hoću li morati s njom dijeliti i obiteljsku mirovinu? (A. Š., Ploče)

Odgovor: S obzirom na to da niste formalno razvedeni od muža, još uvijek ste u braku. Kako Obiteljski zakon sadrži odredbu da je vanbračna zajednica veza između neudane žene i neoženjenog muškarca, Vaš muž stoga nije ni mogao osnovati vanbračnu zajednicu bez obzira na trajanje veze između njega i spomenute žene. Nemate razloga za zabrinutost, a ako nemate zajedničke djece ili muž nema svoje djece, Vaša mirovina će iznositi 70 posto mirovine koju bi inače ostvario Vaš suprug.

BESPLATNO PRAVNO SAVJETOVALIŠTE
za članove Sindikata umirovljenika
01 46 55 111 / kućni 244

Mira Kosić, predsjednica Podružnice SUH-a Donji Miholjac

SUH = kvalitetnija starost

Svake nam se godine pridružuju novi umirovljenici privučeni našim šarolikim aktivnostima. I oni prepoznaju da treba što aktivnije živjeti, jer to znači i kvalitetniju starost!

Umirovljena ekonomistica Mira Kosić rođena je u Donjem Miholjcu, a nakon završene Srednje ekonomske škole u Osijeku zaposlila se u GP Gradnja, istovremeno studirajući na Pravnom fakultetu, vođena željom da se jednog dana zaposli kao pravnica u istoj firmi.

Nakon dvije godine rada uz studij, vratila se u rodno mjesto te zaposlila u knjigovodstvu Poljoprivrednog dobra Donji Miholjac. Priznaje doduše, da nije gajila osobit interes za knjigovodstvo, pa se nakon tri godine zaposlila kao tajnica u Osnovnoj školi Viljevski Cret. Vrijeme je pokazalo kako je upravo rad u školi ono što voli i što je ispunjava, pa je prešavši u tajništvo OŠ Augusta Harambašića, također u Miholjcu, ondje provela punih šesnaest godina. Sve do 1990. godine radila je u tajništvu SIZ-a odgoja i osnovnog obrazovanja, odnosno do ukidanja SIZ-ova. Kako tada nije imala uvjete za odlazak u mirovinu, tadašnja «politika» je odlučila da još dvije godine radi na mjestu ravnateljice dječjeg vrtića u istoj školi, sve dok ne izvrši razdvajanje vrtića i škole. Po obavljenom zadatku,1993. je sa svega 51 navršenom godinom i 32 godine radnoga staža bila prisiljena otići u prijevremenu mirovinu.

- Ratno stanje, formalni uvjeti za mirovinu, dvoje djece na studiju, izbjeglice i baka koja živi s nama bez mirovine... Trudila sam se normalno živjeti i prihvaćala svaku priliku koja bi mi se ukazala. Kako je tih godina u Miholjcu osnovana Hrvatska stranka umirovljenika, uključila sam se, a 1997. osnovana je i Podružnica SUH-a, čiji me osnivač i prvi predsjednik Mladen Čipić pozvao da se pridružim. Zainteresirao me njegov rad i briga o našim umirovljenicima, te sam poziv sa zadovoljstvom prihvatila.

Dužnosti predsjednice SUH-a u Donjem Miholjcu Mira obavlja još od 2002. godine, a registar članstva bilježi 615 članova. Međutim, kaže, nisu svi aktivni, neki su odustali od članstva zbog starosti ili bolesti, preseljenja u druga mjesta ili u domove umirovljenika, a ima i umrlih. Prema evidenciji uplaćene članarine, nastavlja, stvarna brojka kreće se između 280 i 300 članova. Podružnica okuplja umirovljenike s područja još tri općine, no većina ih je upravo iz Općine Donji Miholjac (Magadenovac, Marijanci i Valpovo). Nastoje svojim članovima pružiti što kvalitetnije sadržaje, organizirati izlete, putovanja te razne sportsko-rekreativne aktivnosti.

- Ima tu svega! Od odmora na moru tjedan dana na koje odlaze grupe od 30 - 40 članova, kupanja u Bizovcu ili Harkanju sedam do deset dana za 30 do 50 članova, pa do izleta u prirodu - Jankovac, Stara Drava, Kopački rit, Aljmaš, Feričanci... Posjetili smo i Plitvička jezera, Brijune, Topusko, Kloštar - Ludbreg, Trakošćan, Koprivnicu, Hlebine, Kutjevo, Tuzlu, a proljetos smo na Staroj Dravi organizirali i natjecanje u kartanju, šahu i pikadu.

Osim tjednih rekreativnih i zabavnih aktivnosti poput kartanja, pikada, nordijskog hodanja, gimnastike i ručnog rada, redovito sudjelujemo i na županijskim sportskim natjecanjima. Organiziramo i odlaske na kazališne i kino predstave te prigodne zabave uz glazbu, ples, tombolu i kolače.

Naše članice prilikom blagdana i proslave Dana grada organiziraju prodaju domaćih kolača, a svim aktivnim članovima šaljemo rođendanske čestitke. Po potrebi im priskrbljujemo čak i meso i mesne prerađevine uz obročnu otplatu, nabrojila nam je Mira raznovrsne aktivnosti u kojima uživaju njezini kolege i kolegice.

Naši SUH-ovci u Donjem Miholjcu posebno se zalažu za uzajamnu solidarnost i pomaganje, pa tako njihova „kasa uzajamne pomoći“ broji oko stotinu članova te uspješno djeluje već deset godina. Posebnu brigu vode o bolesnim članovima, kao i onima slabijeg imovinskog stanja.

- Tijekom božićnih i uskršnjih blagdana našim potrebitim kolegama podijelimo 30 poklon paketa koje za njih osigurava Grad Donji Miholjac. Pri organiziranju naših aktivnosti osobito vodimo računa o financijskim mogućnostima članova kako bi nam se što više njih moglo pridružiti. No kako Podružnica pokriva široko područje, događa se da prilikom organiziranja pojedinih aktivnosti, kada se sve zbroji, ne bude mjesta za sve zainteresirane! Stoga bi bilo dobro kada bi se u našem kraju osnovalo još podružnica koje bi onda preuzele neke od tih aktivnosti. Osim toga, kako su naše prostorije smještene u zgradi bivše vojarne, trenutno nam veliki problem predstavlja otežan pristup zbog visokog stepeništa. Zaključili smo da je potrebno od Grada zatražiti na korištenje pristupačniji prostor, jer i to je jedan od razloga opadanju broja članova:

- Zbog smanjenog priljeva sredstava iz gradskog proračuna trenutno nam je glavna briga osiguranje planiranih i potrebnih sredstava za rad, stoga smo na izvještajnoj skupštini morali donijeti odluku o povećanju članarine za iduću godinu. No s druge strane, dobra vijest je da nam se svake godine pridružuju novi umirovljenici privučeni našim šarolikim aktivnostima. I oni prepoznaju da treba što aktivnije živjeti, jer to znači i kvalitetniju starost! (Marina Tripović)